

Slovenska zveza na Švedskem

ISSN 1651-8292

Informativno
GLASILO
INFORMATIONSBLADET

Poletje/Sommar 2007
Št./Nr 19 Letnik/Årgång 6

Slovenska riksförbundet i Sverige

I
N
F
O
R
M
A
T
I
O
N
S

B
L
A
D
E
T

Informativno
GLASILO

Informativno GLASILO / INFORMATIONSBLADET

Št. / Nr 19 Letnik / Årgång 6

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem / Slovenska riksförbundet i Sverige

Finančna podpora: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Naslovna slika / Uppslagsfoto: Vadstena; 34. Vseslovensko srečanje in 45 let SKM na Švedskem. V objektiv sem ujela tretjo generacijo in nekaj ostalih rojakov, udeležencev v procesiji.

Foto: A. Budja

VSEBINA	-	INNEHÅLL
Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Slovenska riksförbundet
Društva	12	Föreningar
Slovenija, Eskilstuna	12	
Orfeum, Landskrona	14	
Min första tand	17	
KD Slovenija, Olofström	20	
Simon Gregorčič, Köping	23	
Slovenski dom, Göteborg	25	
Planika, Malmö	28	
Nyhetsbrev, Stockholm	31	
Naša cerkev	32	Vår kyrka
Jubilej	33	
Reportaže	35	Reportage
Vaša pisma	39	Era brev
Aktualno	40	Aktuellt
Rayvedrilo	45	Underhållning
Fotoreportaža	47	Fotoreportage
Naslovi	60	Adresser

Glavni in odgovorni urednik/izdajatelj — Huvudredaktör/ansvarig utgivare:

Avguština Budja (-stina)

Člana redakcije - Redaktionsmedlemmar

Jožef Ficko / Ciril M. Stopar

*Tehnični urednik / Teknisk redaktör: **Zvonko Bencek***

Naslov uredništva / Adressen:

Augustina Budja

Hantverkargatan 50
261 52 LANDSKRONA,
Tel. 0418– 269 26

Elektronska pošta: budja@bredband.net

Vaše prispevke pošljite na zgornji naslov do 15. avgusta, 2007
Skicka era bidrag till Informationsbladet senast den 15 augusti 2007

Poletje, počitnice, dopusti...

Smo tik pred počitnicami, po sončnih pomladnih dneh prihaja poletje.

Hvala vsem dopisnikom, ki poročate novice iz društev in drugo, vendar prosimo, da tudi ostali kaj napišete in pošljete v uredništvo za objavo. Kar je zapisano – ne bo šlo v pozabo!

V tej številki smo objavili veliko fotografij, predvsem iz Vadstene, kjer je letos bilo že 34. Vseslovensko srečanje, obenem pa obeležje 45-letnice SKM. Pripeljalo se je veliko ljudi iz vseh

koncev Švedske in tudi s Slovenije, tako menimo, da bo bralce IG zanimala ta fotoreportaža, h kateri so prispevali fotografije številni rojaki. Hvala vsem!

Slika zgoraj: Gusti Budja z vnukom Charlijem na plesišču v Vadsteni (foto: Olga Budja); spodaj: kosilo udeležencev OZ SZ, Landskrona, april 2007

POVABILO

Oton Župančič

Stari prijatelji, pravo poštenje –
 Pridite, pridite k nam na proščenje!
 Kolikokrat smo se pri vas že gostili,
 Enkrat bi radi ljubav vam vrnili.
 Vse je pripravljeno: skleda pri skledi,
 Noži in vilice, kupice v redi;
 Vi prinesite s seboj le prigrizka,
 Malo prigrizka in malo oblizka,
 Pa bomo jeli in pili in peli,
 Stari prijatelji, skupaj veseli!
 Stari prijatelji, pravo poštenje –
 Pridite, pridite k nam na proščenje!

Potovanja v Slovenijo

Resor till Slovenien

ADRIA AIRWAYS – INNEX TOURS

telefon: 040 96 22 61, 040 22 16 59, mobil 0704 92 74 89

FRANK BUSS (Ljubljana)

telefon: 040 23 51 55, 611 96 74

TOP Tourist buss (Maribor) 042 18 29 84, 042 13 27 20

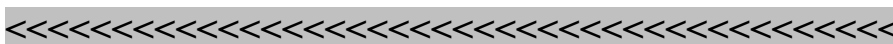
Thermal Resor

WWW.ADRIA-AIRWAYS.COM

booking@adria.si

www.frankbuss.net

www.komkom.se/WEB-resor/indexkomgo.htm

- stina

Slovenska zveza na Švedskem

slovenska.riksforbundet@telia.com

Predsednik ima besedo...

Na razpotju smo...

Pred nami so dopusti in šolske počitnice za otroke. Pomlad nam je prinesla sonce in lepo vreme, tako da smo uživali na sprehodih in pri delu na vrtu. Med nas pa je zanesla tudi nekaj črnih oblakov, kajti nekatera slovenska društva se že nekaj let ukvarjajo s problemom ali bodo še obstala ali kako naprej..... Največji problem je, da so ljudje ostareli in so skoraj vso pomlad, poletje in del jeseni v Sloveniji, tako da imajo težave kdo bo vodil društvo in kdo bo plačeval najemnino za lokale in odgovarjal na pošto. Če pa še kateri od teh ključnih oseb umre, potem pa je takoj kriza pred vrati. Če pa niti druga generacija

nima interesa za prevzem ključnih funkcij v upravnem odboru, potem pa se takšnemu društvu slabo piše. Čeprav dobi društvo navodila in pomoč pri administraciji od Slovenske zveze, vseeno brez pridnih društvenih delavcev ne prinese zaželenega uspeha.

Tako so se v SD Lipa v Landskroni odločili, da bodo v juliju dokončno zaprli društvene prostore in nato počasi tudi ukinili to staro slovensko društvo, ki je priredilo toliko kulturnih prireditev in Slovenskih festivalov. Upamo da ne bodo pozabili na bogato zgodovino društva in da bodo ves društveni arhiv dobro shranili v občini Landskrona, drugače pa morajo kontaktirati vodstvo Slovenske zveze, ki bo poskrbelo, da se bo arhiv društva ohranil za naše naslednike in raziskovalce. Tudi slov.- švedsko društvo v Helsingborgu razmišlja, da bi dokončno ukinilo vso dejavnost, ker že nekaj časa nimajo nobenih aktivnosti.

Zato vabimo tiste, ki ne bodo več vključeni v matično društvo, zaradi ukinitve društva, da se včlanijo v najbližje slovensko društvo oziroma v tisto društvo, kateremu bi radi pripadali. To je važno tudi zaradi tega, ker če hočete dobivati Informativno glasilo morate biti član enega slovenskega društva. Od sedaj naprej bomo objavljali v tem glasilu PlusGiro račun slov. društev za plačilo članarine.

Tudi slovensko katoliško romanje v Vadsteni, (katerega se nisem udeležil, ker sem bil na seminarju izseljeniških novinarjev v Ljubljani) je zelo važno srečanje, ker je tudi ena oblika ohranjanje slovenstva na Švedskem. Prav zato je letos Zveza finančno pomagala SKM iz Göteborga za organizacijo in slovenskim društvom za simbolično povračilo dela prevoznih stroškov.

Želim vam prijetno poletje in dobrodošli na piknik starejših Slovencev v Barnakälla pri Bromölli, ki bo 25. avgusta.

Ciril Marjan Stopar

Program dela Slovenske zveze 2007

- ✚ 25. avgusta, srečanje starejših Slovencev.
- ✚ Oktober in november, prireditve, razstave in obletnice po društvih.
- ✚ 17. novembra, jesenska konferenca SZ.
- ✚ Med letom pa morda tudi gostovanje kulturnih skupin iz Slovenije in zamejstva.
- ✚ December, miklavževanje po društvih.

Poštni žiroji društev (švedsko PG)

Spodaj objavljamo poštne žiroje v zvezi z včlanjevanjem v posamezna slovenska društva. Najprej kontaktirajte predsednika, katerega telefonsko številko najdete na zadnji strani Informativnega GLASILA, nato se včlanite v dotično društvo tako, da plačate članarino, ki jo določi posamezno društvo. Poštni žiroji so objavljeni po posameznih društvih:

Landskrona – ORFEUM , (Triglav, 1968)	PG-- 450528 - 9464
Landskrona – LIPA , 1977 (Slovenija, 1973)	PG-- 4372936 -7
Stockholm - SLOVENSKO DRUŠTVO ,	PG-- 653438 – 2
Malmö - PLANIKA ,	PG—779597-- 4
Göteborg - FRANCE PREŠEREN	PG--725261 – 2
Olofström – SLOVENIJA ,	PG-- 732365 -2
Halmstad - IVAN CANKAR ,	PG--643759 – 4
Göteborg - SLOVENSKI DOM ,	PG--1503562 – 9
Eskilstuna – SLOVENIJA ,	PG-- 22146-- 7
Slovenska Zveza na Švedskem, (1991)	PG-- 721877 - 9

Köping – **Simon Gregorčič** nima PG, naslov društva je A. Macuh, Husta 1 73197 Köping.

Helsingborg – **Slovensko-švedsko društvo** nima PG, naslov je M. Barač, Pårarpsv 37, 256 69 Helsingborg

PG = Poštni žiro

Podatke posredovala Stefaniya Berg

Slovenci na Švedskem, priseljenci

Vabimo vas, da se vključite v naš »krožek« in bralcem Informativnega GLASILA v kratkih obrisih zaupate svojo življensko zgodbo. V pomoč prilagamo vprašalnik, za lažjo povezavo vaše pripovedi. Svoj prispevek, ki nam ga boste poslali na naslov uredništva IG, obvezno podpišite, vendar pri objavi po vaši želji lahko ostanete anonimni.

- *Kdaj ste prišli na Švedsko? Kako ste se naučili jezika?*
- *Kje na Švedskem ste živeli? Morda tudi, kaj vas je pripeljalo na Švedsko...*
- *Kaj delate, s čim se ukvarjate na Švedskem –šola, delo, družina, duhovno življenje, hobiji - ostalo?*
- *Imate sorodnike na Švedskem? Sorodnike v Sloveniji?*
- *Se nameravate vrniti v Slovenijo?*
- *Kako in kje ste doživljali slovensko osamosvojitve (1991)*
- *Dodajte kakšno fotografijo iz časa bivanja na Švedskem*
- *Ostalo...*

Slovenci, povratniki s Švedske Tudi vas vabimo, da se vključite v naš »krožek« in bralcem Informativnega GLASILA v kratkih obrisih zaupate svojo življensko zgodbo. V pomoč prilagamo vprašalnik, za lažjo povezavo vaše pripovedi.

- *Kdaj ste prišli na Švedsko?*
- *Kje na Švedskem ste živeli? Morda tudi, kaj vas je pripeljalo na Švedsko...*
- *Kaj ste na Švedskem delali – služba, hobiji, ostalo?*
- *Imate še sorodnike na Švedskem?*
- *Kdaj ste vrnil?*
- *Vam je kdaj žal za Švedsko?*
- *Kako ste se po vrnitvi znašli v Sloveniji?*
- *Kako in kje ste doživljali slovensko osamosvojitve (1991)?*
- *Dodajte kakšno fotografijo iz časa bivanja na Švedskem ter novejšo iz Slovenije.*

Gusti Budja, urednica

Landskrona: Občni zbor Slovenske zveze na Švedskem, 21. april, 2007

V A B I L O

VII. tradicionalno vseslovensko srečanje v Državnem zboru 5. julija 2007

Spoštovani,

Komisija Državnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu organizira VII. tradicionalno vseslovensko srečanje Slovencev zunaj meja Republike Slovenije, ki bo v četrtek, 5. julija 2007 v veliki dvorani Državnega zbora Republike Slovenije, in bo trajalo od 10. do predvidoma 19. ure. Republika Slovenija si prizadeva za čim večjo vključitev Slovencev z zamejstva in sveta v delovanje slovenskih državnih institucij:

Pobudo za ureditev predstavništva Slovencev z zamejstva in sveta v slovenskem parlamentu je oktobra 2005 dala Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Vseslovensko srečanje je priložnost, da slovenski rojaki ovrednotijo pobudo in predstavijo svoja pričakovanja v zvezi z njihovo večjo politično udeležbo v predstavniskem telesu... Sveta za Slovence v zamejstvu in za Slovence po svetu kot stalni posvetovalni telesi Vlade Republike Slovenije, ki ju sestavljajo predstavniki državnih organov, institucij, političnih organizacij in organizacij civilne družbe z Republike Slovenije ter z zamejstva in sveta, imata po področni zakonodaji pomembno vlogo pri izdelavi strateških in razvojnih dokumentov ter s tem pri vključevanju rojakov v delovanje slovenske države. Ustanovitvena seja Sveta za Slovence v zamejstvu in po svetu je bila januarja 2007, za Slovence po svetu pa bo predvidoma junija 2007. Vseslovensko srečanje bo priložnost, da člani svetov pa tudi drugi predstavijo svoja pričakovanja in predloge v zvezi z njihovo vključitvijo v delo izvršne veje oblasti... Zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja (ZORSSZNM, Ur. l. RS, št. 43 - 1836/2006) predvideva vrsto ukrepov, s katerimi naj bi se rojaki počutili kot del slovenske države.

Vseslovensko srečanje je priložnost za pobude, predloge in vprašanja, da se zagotovi njegovo čimboljše izvajanje. Poleg plenarnega zasedanja bo delo razdeljeno v dve temeljni delavnici: za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu. Delo v zvezi z zamejsko problematiko z naslovom "Slovenci v zamejstvu - del slovenske države" bo potekalo v dvorani Državnega sveta, delo v zvezi s problematiko Slovencev po svetu z naslovom "Slovenci po svetu - del slovenske države" pa v veliki dvorani Državnega zbora.

Tako kot vsako leto bo poskrbljeno tudi za kulturni program, v katerem sodelujejo Slovenci z zamejstva in sveta. Vljudno Vas vabimo, da se vseslovenskega srečanja udeležite.

Lepo Vas pozdravljamo,

Mag. *Janez Kramberger*

SLOVENSKI SVETOVNI KONGRES obvešča

Spoštovani predstavniki slovenskih društev v tujini, Počasi se že bliža poletni čas in nakaj prijav za letošnji tabor je že prispelo na naš naslov. Ker je število mest omejeno in prijavnice sprejemamo do konca maja (oz. do popolnitve prostih mest) Vam ponovno pošiljamo obvestilo o možnosti prijave na letošnji, že 11. tabora slovenskih otrok po svetu, ki ga pripravljamo na Debelem rtiču konec julija (natančnejše informacije v priponki. V priponkah so priloženi tudi obrazci za prijavo v pdf in word formatu. V 1. skupini (od 12 do 14. let) je prostih še nekaj več kot 15 mest, v 2. skupini (od 15 do 17) pa še dobrih 20 mest. Več slikovnega materiala s preteklih taboru lahko

najdete na naši spletni strani www.slokongres.com. Za vse ostale informacije pa sem Vam na voljo na telefonski številki 00386 1 24-28-552 oz. na e-naslovu: ssk@siol.net.

Lep pozdrave iz sončne Slovenije,
Luka Klopčič, strokovni sodelavec Svetovni slovenski kongres tel: 00386 1 24-28-552
<http://www.slokongres.com>

SREČANJE V MOJI DEŽELI 1. 7. 2007 V BOHINJU

VABLJENI! Prvo nedeljo v juliju bo v Bohinju Srečanje velike slovenske družine razkropljene po svetu. **Srečanje v moji deželi** je prireditev za vse Slovence v zamejstvu, po svetu in doma. Za vse, ki so Slovenci po srcu. Slovenska izseljenska matica od samega začetka organizira to prireditev z namenom povezovanja Slovencev z vseh koncev sveta. Za njihove sorodnike, prijatelje in vse tiste, ki jim je ta prireditev pri srcu zaradi njenega namena.

Glavni namen prireditve je prikaz ustvarjalnosti v slovenskem prostoru in vzporedno z njim tudi vseh tistih območij in krajev, kjer živijo Slovenci in kjer so si naši rojaki ustvarili svoj drugi dom.

Srečanje v moji deželi je prireditev, ki letos slavi svoj 51. rojstni dan. Vsa ta leta so ljudi zaznamovala z znanjem, izkušnjami in modrostjo, naša prireditev pa kljub svojim letom v svojem bistvu ostaja ista. Takšna, kot jo imajo naši rojaki po svetu radi - tradicionalno slovenska.

Izseljenska matica je preko stikov s Slovenci po svetu spoznala, da se Slovenec, ki živi v zamejstvu ali kje drugje v svetu, izredno veseli napredka svoje domovine. Veseli ga spoznanje, da imamo danes Slovenci pogoje za spodobno življenje in možnosti za uspeh, veselijo pa se prireditve, ki jih s svojim programom popelje v preteklost in prikaže tradicijo slovenskega človeka. Ples, glasba in stari običaji so tisti, ki kažejo na bogato zakladnico kulture iz katere Slovenci črpamo moč in na katero smo vsi ponosni.

Naši rojaki iz sveta bodo spet veseli domačih obrazov, prijateljev in srečanja z

ljudmi, ki so prav tako zapustili svoj dom in odšli v svet. Na prireditev pripeljite tudi svoje potomce. Srečanje v moji deželi je prireditev tudi za vse tiste, ki prihajajo v našo deželo prvič, a so slovenske krvi in so Slovenci po srcu.

Slovenska izseljenska matica

< Posnetek je iz Občnega zбора Slovenske zveze na Švedskem, v Landskroni, dne 21. aprila, 2007

**Občni zbor
Slovenske
zveze
na Švedskem je
potekal 21. marca
v prostorih
slovenskega
društva Lipav
Landskroni
Na
fotografijah:
udeleženci
OZ**

Pogovor: *Andrej Knaus, Jurček Žmauc, Andrej Lazukič*

ter

Ciril z Ano in Marjano

Občni zbor je potekal v sproščenem vzdušju, bilo je tudi nekaj novih udeležencev, med njimi Teresia Uršič, ki je prišla z očetom Rudijem iz Eskilstune

OBČNI ZBOR

Letos smo organizirali občni zbor Zveze 21. aprila v Landskroni. To smo naredili namenoma, kajti v SD Lipa je že nekaj let škripalo na njihovih občnih zborih, ko so le težko našli ljudi, ki bi želeli delati v upravnem odboru. Vsako leto so bili izvoljeni isti odborniki, mladih pa ni bilo, ki bi prišli na njihova mesta. Letos se je občnega zbora Zveze udeležilo osem društev in trije gosti.

Najprej je upravni odbor Zveze podal delovno in finančno poročilo preteklega leta, nato pa so vsa društva podala poročilo, kako so delala v minulem letu in kaj mislijo storiti v tem letos. Zatem pa so podane smernice dela Zveze za leta 2008-2010 in plan dela v letu 2007. Prisotni predstavniki slovenskih društev so izvolili novi upravni in nadzorni odbor ter potrdili delo

Zveze v tem letu ter dolgoročni program dela za leta 2008- 2010, tako kot to zahtevajo švedske oblasti.

Za predsednika Zveze je bil izvoljen Ciril Stopar, tajnica je Marjana Ratajc, v upravnem odboru pa so: Ivanka Franseus, Alojz Macuh, Štefanija Berg, Suzana Macuh, Pavel Zavrel, Ana Kokol, Lado Lomšek in Jožef Ficko. Za gl. in odgovornega urednika tega glasila je izbrana Avgušтина Budja. V nadzorni odbor in volilno komisijo so izvoljeni: Branko Jenko, Janez Rampre in Franc Franseus. Slovensko zvezo bo pri oblasteh RS predstavljal Ciril Stopar. Naslednje leto bo od januarja do julija Slovenija prevzela vodstvo Evropske Unije, zato tudi Slov. zveza pripravlja projekt, ki bo obeležil ta dogodek, za vodjo projekta smo določili Roberta Strgarja.

Predsednik SD Lipe iz Landskrone, Andrej Lazukič, je povedal, da so imeli letos že dva občna zbora in da so končno odločili, da bodo letos v juliju zaprli in odpovedali društvene prostore, nato pa bodo do konca leta tudi ukinili slovensko društvo Lipa v Landskroni. Ta novica nas je strašno potrla in tudi dobra večerja nas ni spravila v dobro voljo. To je bil zadnji obisk v društvenih prostorih Lipe. Tudi društvo v Helsingborgu in France Prešeren iz Göteborga razmišljata o svoji bodočnosti in kdo ve, kaj nam drugo leto prinese.

Tako imajo samo še tri slovenska društva svoje društvene prostore, to so: Slovenija iz Olofströma, Planika iz Malmöja in Simon Gregorčič iz Köpunga.

Obisk iz Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Na občnem zboru smo imeli tudi tri goste, ki jih je zanimalo delo Slovenske zveze in kaj načrtujemo v prihodnosti. Razveselili smo se obiska iz Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Letos nas je obiskal gospod Jurček Žmauc, ki je pri Uradu odgovoren za delo slovenskih društev v Evropi. Saj vemo, da je Urad Vlade RS pomemben partner Slovenske zveze, pri njih iščemo denarno

pomoč za projekte, ki morajo biti dobro pripravljene, nato pa jim moramo poslati tudi podrobno poročilo, za kar smo tudi dobili posebno pohvalo. Med nami pa sta bila tudi predstavnika Veleposlaništva RS iz Stockholma, g. Primož Kovač, g. Andrej Knaus. Prinesla sta nama pozdrave veleposlanika RS g. Vojislava Šuca. Od vseh treh smo dobili dobre informacije, kam naj se obrnemo, ko bodo naši člani potrebovali konzularne storitve, pa tudi od g. Jurčka Žmavca smo dobili zelo zanimive informacije in obvestila.

Za občni zbor smo tudi pripravili zanimiv Zbornik Slovenske zveze, katerega avtor je Ciril M. Stopar. Zahvaljujemo se gostom za njihov obisk in tudi v naprej bomo veseli, ko nas bodo obiskali in cenili naše delo.

Ciril Marjan Stopar

Slovenija

ESKILSTUNA

Slovensko društvo v Eskilstuni je imelo 19. marca občni zbor. Udeležilo se nas je okoli 20 aktivnih članov. Sklenili smo, da se bomo še naprej srečevali in imeli sestanke upravnega

odbora pri predsedniku Rudolfu Uršič in tam se tudi podelijo časopisi Moja Slovenija.

Sklenili smo, da bomo 2. junija imeli naše tradicionalno pomladno srečanje (piknik) pri naših rojakih v Hälleforsnäsasu na tem fantastičnem otoku, pri žaru in kozarčku in s pesmijo smo zmeraj veseli. Jesensko srečanje pa bomo imeli pri našem blagajniku Milanu Fabjanu na Lillgården pri Torshälli in to 15. septembra; na podobnem lanskem srečanju smo tudi praznovali 60. rojstni dan

gospe Eve Fabjan. Naš bivš večletni predsednik in iniciator pri osnovanju našega društva,

Viktor Preskar, pa je 20. februarja praznoval svoj 80. rojstni dan, praznovanja smo se udeležili in mu čestitali. Za binkošti pa smo se udeležili srečanja v Vadsteni.

Našima slavljencom Viktorju Preskar in Evi Fabjan pa v imenu vseh naših članov želim vsega lepega in dobrega zdravlja in zadovoljstva še na mnoga leta!

Foto: 1) Skupaj pri zastavi **2)** Mladi pri grillu **3)** Predsednik predava damam **4)** Prihod na otok **5)** Lepo zbrani **6)** OZ SZ, 2007

Rudolf Uršič,
predsednik društva
Klub Kulture
Slovenija,
Eskilstuna

Odprtje razstave in obeležje Dneva kulture

V prejšnji številki Informativnega GLASILA smo poročali, da je bilo dne 8. februarja v Lundu na oddelku za Biologijo celice in organizmov v Biologihuset in v režiji profesorja Jureta Piškurja odprtje razstave v čast Carla Linnea ob njegovi 300-letnici rojstva.

Sestre Budja: Vadstena, 2007

Menimo, da je ob tej priliki pomembno omeniti tudi literaturo, ki jo v novejši dobi ustvarjajo slovenski priseljenci na Švedskem:

- Gusti Stridsberg, Jirku – nihče dotlej ni toliko pisal o Sloveniji kot ta pisateljica, ki se je po drugi svetovni vojni naselila na Švedskem.

Pisala in objavljala je v švedskem jeziku.

- Naš glas, glasilo slovenskih društev na Švedskem (1973-2001)
- Svobodna misel, Marjan Kramaršič (nekaj let v prvi polovici 80.ih let prejšnjega stoletja)
- Informativno GLASILO, izdajatelj Slovenska zveza na Švedskem, dopisniki iz slovenskih društev na Švedskem in Slovenije (2002--), društva – glej zadnjo stran.
- Antologija slovenske poezije na Švedskem: Marija Hriberšek, Avgušтина Budja, Tone Jakše in Adi Golčman (ps. Jan Zavodlov), Stockholm, 1979
- Rado Omota: Zgodovina Slovencev od pradavnine do današnjih dni (Stockholm, 1991), slovensko in švedsko
- Avgušтина (Augustina) Budja: Švedska slovnica za Slovence (2002, Ljubljana);
- Avgušтина (Augustina) Budja: Slovensko-Švedski besedni vodnik (in obratno), (2003/04, Landskrona);
- Avgušтина (Augustina) Budja: Slovenci na Švedskem, monografija (2005, Stockholm);
- Avgušтина (Augustina) Budja: Letni časi, Pesmi (2005, Stockholm);
- Avgušтина (Augustina) Budja: Slovener i Sverige (2006, Stockholm);
- Avgušтина (Augustina) Budja: Receptboken, Slovenska maträtter (Slovenske jedi), (2006, Landskrona)
- Jože Stažar – Kiyohara : Bela ptica se vedno vrača na sever, 2006 (skulptör och målare)

Vadstena

Slovenci smo se v soboto, dne 26. maja, v velikem številu zbrali v cerkvi sester sv. Brigite Švedske v Vadsteni k sveti maši, nato pa se v procesiji odpravili še k slovenski lipi v bližnjem parku, ter se nato vrnilo na cerkveno dvorišče, kjer so nam nune postregle z okusno juho in blagodejno pijačo. Župnijski sodelavci slovenske katoliške misije so se izvrstno potrudili in nam pripravili okusne kranjske klobase in pozneje okusno večerjo in kavo. V dvorani je potem sledila lepa kulturna prireditev in veselica. Gospod župnik Zvone Podvinski nas je pozdravil in nato predal besedo Mariji Kolar in Katarini Zupančič, ki sta ves program spretno povezovali v obeh jezikih. Za potek loterije je skrbel Alojz Macuh s hčerko Suzano.

Na odru so se zvrstile naslednje skupine: pevski zbor Planika iz društva PLANIKA v Malmö-ju pod vodstvom Iva Likarja, trio sester Budja iz društva ORFEUM v Landskroni, ki ga vodi Olga Budja ter letošnje veliko presenečenje v Vadsteni - skupina Treh generacij iz društva SLOVENSKI DOM v Göteborgu pod vodstvom Jožeta Zupančiča. Spet so nastopajoči dokazali, da jim je slovenska pesem mila, saj so bile interpretacije krasno izvedene. Na odru pa je pred začetkom veselice navzoče navdušil tudi gost iz Slovenije, gospod Miloš Genorio, ki je sicer član Ribniškega okteta. Ob spremljavi harmonikarja Janeza Goršiča je Miloš izvedel nekaj prekrasnih slovenskih pesmi in s svojim čudovitim tenorjem navdušil poslušalce. Nabito polna dvorana z več sto slovenskih romarjev je nastopajoče nagradila z bogatim aplavzom, kar je dokaz, kako pomembno je gojiti tradicijo in kulturo svojih staršev, četudi so si izbrali svoj drugi dom na Švedskem, geografsko daleč od matične Slovenije.

45 let Slovenske katoliške misije na Švedskem

Slovenska katoliška misija na Švedskem je bila ustanovljena 1. 1962. Njen ustanovitelj je bil pokojni g. Jože Flis, prvi slovenski duhovnik na Švedskem. V srca Slovencev na Švedskem je zasejal prepričanje, da je eden od največjih darov kulture to, da lahko daleč od domačih logov nedeljo

za nedeljo praznujemo božjo daritev v domačem, nam dragem maternem jeziku širom Švedske, predvsem v industrijsko bogatih naseljih, kjer živijo slovenski priseljenci in kjer nas ob nedeljah in praznikih obiskujejo slovenski duhovniki. Krščanska tradicija Slovencev je tesno povezana s tradicijo vse Evrope, tako jo na Švedskem Slovenci gojimo in ohranjamo že 45 let. To je naš zaklad, čuvajmo ga kot materino svetinjo, ki nas bo spremljala skozi življenje. Razna slovenska društva nastajajo in s časom preminevajo, slovenska katoliška misija pa obstaja.

Najstarejše slovensko društvo TRIGLAV – ORFEUM na Švedskem

Društvo Lipa po Festivalu, L-a, 1980

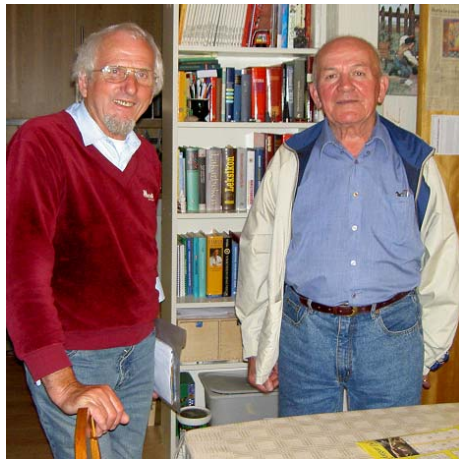
V decembru, leta 1968, je v Landskroni na Švedskem bilo ustanovljeno slovensko društvo, s prvotnim imenom TRIGLAV. Organizatorja sta bila predvsem oče in sin - Avgust in Janez Budja ter člani družine. Vodilna nit dejavnosti društva je bila ves čas pevska in glasbena dejavnost. Skozi pesem smo se učili švedskega jezika,

skozi glasbo smo se vključili v švedsko družbo, ki nas je prijazno sprejela. Kmalu se je Budjevim pridružilo še veliko število Slovencev, ljubiteljev petja in glasbe, z željo po ohranjanju in gojenju slovenske kulture in tradicij.

Manj prijazna pa je bila nekoč naša matična domovina do ustanovitve tega društva

TRIGLAV v Landskroni. Danes se sme javno povedati in je znano, da so bili duhovniki in organisti tarče za pregon s strani tedanjega režima. Avgust Budja je bil pred prihodom na Švedsko dolgoletni organist pri Mali Nedelji, nato je po prihodu na Švedsko l. 1966 nadaljeval s svojim poklicem in hobijem tudi v Landskroni. Ob slovenskih in švedskih cerkvenih obredih v Landskroni je igral na orgle (sprva na harmonij), žena Angela, sin Janez in hčere Gabrijela, Gusti in Olga pa so mu pomagale s pesmijo. Nekoč jih je slišal gostujoči slovenski duhovnik na Švedskem, g. Kunstelj iz Anglije, ter Budjeve nagovoril, da naj se organizirajo v društvo, ker se je na ta način lažje integrirati v tujem okolju. To se nam je zdelo povsem pravilno, tako smo se ravnali po Kunstljevem nasvetu.

Z ustanovitvijo društva pa smo kmalu zabredli v težave v Sloveniji, ki je bila tedaj del komunistične Jugoslavije. Številne Slovence s Švedske so člani tedanje UDBE ob obisku v Sloveniji klicali na zaslišanje, kjer so jih med drugim spraševali po članih družine Budja – kaj počnejo, s kom, kdaj in kje. Kmalu je podaljšana roka tedanje vlade naredila razkol med Slovenci v Landskroni. Predstavniki SIM v Ljubljani so leta 1973 implementirali idejo in pomagali ustanoviti še eno slovensko društvo v Landskroni, nekateri Slovenci pa so temu vmešavanju žal nasedli. Tako se je leta 1973 ustanovilo društvo SLOVENIJA. To društvo je delovalo štiri leta, kajti po vračanju nekaterih ključnih oseb iz obeh društev v Landskroni (na primer Janez Budja z družino ter Jože Kragelj z družino) je nastala kriza za nadaljni obstoj društev. Leta 1977 sta se vodstvi obeh društev – TRIGLAV in SLOVENIJA dogovorili in se združili v tretjeimensko društvo LIPA.

*Gusti z vnukom Eliasom; maja, 2007
ji je prišel voščiti za rojstni dan*

Janez in Ludvik na poti v Slovenijo

Foto: Z. Bencek

Društvi v Landskroni sta se sicer združili v eno, LIPA, toda ljudje v društvu so bili isti kot prej. Tako smo reševali nepotrebne konflikte in si metali polena pod noge - tudi, kadar je bilo treba voziti skupno. To je ljudem jemalo pozitivno energijo,

tako da so nekatere dejavnosti pešale ali pa sploh niso zaživele. Ob izdaji prve zgoščenke glasbene skupine "sestre Budja" (1998) se je v društvu zgrnilo toliko temnih oblakov, da je veja bivšega društva TRIGLAV odšla svojo pot pod novim imenom ORFEUM, LIPA pa je zadržala bivše člane društva SLOVENIJA. Lahko bi naštevali podrobnosti, se opravičevali in obtoževali, toda to ni bil namen te objave. Želimo le, da bi znanjci razumeli današnje Slovence v Landskroni in okolici – zakaj, kje, kako, komu in kdaj se je dogajalo, tako kot se je.

V uvodniku predsednika SZ smo prebrali, da se društvo LIPA poslavlja in zapira svoje prostore. Kaj to pomeni, pa je še vprašanje. Vsem članom društva LIPA svetujemo, da se včlanijo pri katerem od slovenskih društev južne Švedske, naslove in telefon predsednikov najdete na zadnji strani IG. Na ta način boste podprli SZ in prejeli I. GLASILO.

ORFEUM in člani društva so torej nasledniki društva TRIGLAV, z neprekinjenim delovanjem na glasbenem, izobraževalnem in kulturnem področju od leta 1968. Bližamo se 40-letnici obstoja tega najstarejšega slovenskega društva na Švedskem. Ta visoki jubilej bomo v društvu poskušali obeležiti na dostojen način, natančnejših načrtov za izpeljavo pa še nimamo. O tem kaj več pozneje.

-stina

Min första tand

Jag minns då jag i Skåneland,
nyss tappat min första tand.

Jag gick inte ens i första klass, men skulle ta foto till mitt andra pass. Nu kunde jag inte längre le, för då skulle alla andra se.

Att fotot skulle bli ett minne för livet, var ju redan från

början givet.
Framtanden som borta var,
kom att skymtas i år och dar

Mamma lärde mig att i nästa fas,
läggga tanden i ett vattenfyllt glas.
Det var en lycka för oss båda,
att jag på morgonen,
en tia skulle skåda.

Nu ska du något veta få,

att i skolan dagen där på,
jag med min vän gick hand i hand.
Vi hade båda tappat vår första tand.

Till gammelmormor

Saknaden är stor,
du är allas vårän gammelmor.
jag älskar dig för den du är,
och vi önskar att vi alla kunde vara där.
På din födelsedag

förtjänar du världens lycka
jag kommer alltid om dig tycka
Du kommer alltid vara roten
till en underbar familj
dina kramar är mjuka
och ditt hår doftar vanilj.
Du är stark och jag beundrar dig
du kommer alltid att vara en del av mig.

Tanja Tuomainen

Praznovali smo osebne praznike...

Čestitamo vsem jubilarom ter ostalim za njihove življenske uspehe!

**Vi gratulerar alla jubilanter samt alla som lyckades med något viktigt!
GRATTIS!**

Hvala vodstvu Planika za prijetno sodelovanje v zvezi z Vadsteno! Hvala g. Podvinskemu za odlično organizacijo!

***Izrekamo tudi sožalje Ivičevim svojcem ob nagli smrti Jožeta Ivič.* ORFEUM**

Od četrтка, 17. maja, do nedelje je bil v Lundu tradicionalni judo turnir LUGI JUDO, ki se ga udeležujejo predstavniki preko deset držav. V kategoriji otrok do trinjastega leta, minus trideset kilogramov, je Jure Piškur mlajši osvojil srebrno medaljo (na sliki Jurček prejema medaljo).

Judita je med

nedeljskim pospravljanjem izbrskala "Nadine" Kajuhove pesmi ...iz l. 1945 ....skrivnostno so izginile med našim seljenjem ...a ta majhen zveščič je bil varno spravljen v Gregorčičevih poezijah ... pa jih berem danes zjutraj ...ko je obletnica zloma naci-fašizma ...(a kaj , ko se ta vedno in vedno znova rodi)....

celo noč je deževalo ...vrt je bil že čisto suh ...in vrtnice so povešale liste ....padla je temperatura ....naslednje dni najbrž ne bo preko 10 - 15 C .....cvetenje se bo morda sedaj ustavilo ...najprej me je naredila otožnega naša obletavajoča magnolija .....sedaj je na vrsti španski bezeg ....

Pariz pretresa povolilno nezadovoljstvo ...majhen pretres je tudi v Kopenhavnu, kjer se je v ponedeljek rodila nova stranka ...desna, a z izrazitim ciljem, da se otrese danskega rasizma in ksenofobije ...Lund je miren ...nove mestne oblasti so začele graditi nov stadion ....bučno bo le danes zvečer ...ko bosta v četrtfinalu igrali Švedska in Slovaška ....gremo gledat v pivnico, z mojimi slovaškimi študenti, in zraven pogoltnemo Jurčkov favorit, burger ...

pravkar sem na dražbi kupil darilo za Juditin rojstni dan? ....grafika ....avtor?

tako, sedaj pa grem malo celit rane (v mojo najljubšo kavarno) , ki so jih napravili pretekli dnevi ....včeraj zvečer sem oddal prošnjo za raziskovalni projekt genske terapije raka ....izcuzal mi je še zadnjo kreativnost ....a kot ponavadi ...čez dan ali dva se bo vrnila ...

jp

Dan žena in občni zbor

V marcu smo istočasno imeli občni zbor in Dan žena. Potrdili smo upravni odbor, ki

je bil izvoljen na dve leti in sprejeli novi program

dela. Stebro društva so tri sekcije, slovenska šola za otroke, likovna sekcija in balinarska sekcija. Intenzivno delo teh sekcij zagotavlja tudi uspešno delo v društvu. Na koncu smo

zaslužnim članom podelili rože, zatem pa tudi nageljček rdeč ob Dnevu žena.

Nato pa smo se dobro zabavali ob zvokih vesele

harmonike Viktorja Semprimožnika, Libero nam je pa tokrat zbolel in ni mogel biti med nami. Prepevali smo, plesali in se veselili, kajti leta tečejo in bogve kako bo v bodočnosti, zato moramo izkoristiti priliko, ko imamo še med nami naše godce.

Balinarski turnir v Olofströmu

V sredini maja smo spet organizirali balinarski turnir, ki se ga je udeležilo 16 članov. Celo popoldne so štiri ekipe tekmoval, kdo bo prišel v finale. Na koncu pa sta se dve zmagoviti ekipi razšle z rezultatom 1:1, ker so nam moči že pošle in kuharice so nas že klicale v društvene prostore na večerjo.

Preostali večer pa smo preživeli v razgovoru in prepevali slovenske pesmi. Tudi tokrat ni bilo med nami Libera Markežiča, kajti cel teden je preživel v bolnišnici. Želimo mu, da bi čimprej ozdravil in se spet vrnil med nas, upamo da bo spet med nami na pikniku v Kallingah v sredini junija.

Slovenska šola in likovna sekcija

Slovensko šolo nadaljujemo do poletnih počitnic, tudi likovna sekcija uspešno dela v društvenih prostorih. V jeseni bomo spet pripravili razstavo slik pod pokroviteljstvom društva. Med letom pa imajo člani sekcije razstave pod okriljem Abf-a v Ronnebyju in Olofströmu.

Jubilejna številka društvenega GLASILA

V maju je izšla jubilejna 50-ta številka Društvenega glasila na

20 straneh A4 formata in ima 4 strani v barvi. Izhaja v 150 izvodih petkrat na leto. Vse zainteresirane vabimo, da plačajo na PostGiro:732365-2, KD Slovenija, Olofström 140 kr in vam bomo časopis radi pošiljali domov.

Ciril M. Stopar

Društveni plan dela v letu 2007

- 16. junij, piknik in balinanje v Kallinge
- 25. avgusta, piknik in srečanje starejših Slovencev v Barnakälla
- 27. oktobra, Slovenska likovna razstava in veselica v Jämshögu
- 22. decembra, Miklavževanje.
- 30. decembra, slov. maša in skupno kosilo.
- Društveni prostori bodo odprti, ko bo likovna sekcija imela krožek, to je v nedeljah od 16.00 ure naprej.

UO KD Slovenija, Olofström

SIMON GREGORČIČ

Köping

Društvo Simon Gregorčič deluje na vseh področjih tako, kot smo si zamislili že v začetku leta. Ne bi našteval vseh podrobnosti o tem, kaj vse smo naredili in kaj vse smo proslavljali, omenil bi rad, da je vedno lepo, kadar smo zbrani v kakšni družbi.

Vsekakor pa rad napišem par vrstic o našem zadnjem srečanju, in sicer ob kurjenju kresa v naravi. Lep dan nam je bil dan. Čeprav je bilo zelo suho, nevarno za požar, nam je uspelo preživeti lepe trenutke skupaj z našimi švedskimi znanci in prijatelji. Bog je poskrbel in malo namočil zemljo ravno dan pred kurjenjem, tako da ni bilo prevelikega strahu ob kurjenju kresa.

Vsako leto poskrbimo, da si lahko spečemo

klobase na žaru, se pravi na žerjavici, ki ostane kar precej časa. V veliko veselje nam je, kadar so naši najmlajši, otroci, z nami pri kurjenju. Zelo se veselijo, kadar vidijo, kako se vse uredi in pripravi za kurjenje. Sami otroci si tudi potem naredijo dolge palice, da lahko nataknejo klobase in jih tako spečejo.

Skupaj smo se veselili pozno v noč ob harmoniki in prepevanju domačih pesmi. Tudi naši znanci, švedski prijatelji, se veselijo z nami. Tudi oni skušajo in pomagajo s petjem ali s ploskanjem, tudi sami so nam

zapeli kratko švedsko pesem, najbolj pa sta jim pristopili na pomoč Nina Breznik in njena prijateljica, ter so tako skupaj zapeli lepo pesem. Bilo je zelo lepo, nepozabno. Kot predsednik društva si vedno želim, da še naprej tako ostane, naj bo to res v tradiciji, saj tudi to so spomini na delo društva, in druženja med nami člani Slovenskega društva Simon Gregorčič.

Naslednje naše srečanje je bilo potovanje v Vadsteno, odločili smo, da skupaj potujemo z majhnim avtobusom. Bilo nam je lepo! Naredili smo si družbo in tako skupaj preživeli Binkoštno praznike.

Lepe počitnice

Čas teče in nič ne reče! Zakaj tako hitro? Povedati neznam, želim si pa da bi se kdaj pa kdaj zaustavil in poslušal nas, ki si tako želimo, da bi sledili času, še raje bi ga pa zaustavil vsaj za kakšen ternetek v dnevu, tednu ali pa v letu. Današnji tempo življenja je tako natrpan in zavzet, da skoraj ni pravih besed, ki bi ga opisale, rad pa povem vsem, da uživajmo sedaj, dokler smo pri moči in pri volji.

Zopet prihaja čas dopusta, počitka, ki si ga hudo želimo vsi skupaj, kdo izmed nas se morda poda na pot, nekateri ostanejo doma in preživijo lepe dni tukaj, nekateri pa žal morajo ostati doma, čeprav bi zelo radi preživeli dopust morda v domovini ali pa kje drugje.

Skratka, vsem želim, da bi se res navžili lepih poletnih dni, se odpočili, ter si tako nabrali novih moči, ki jih bomo potrebovali po dopustu. Vsem, ki se podajamo na pot, želim, da bi res pot bila lahka brez kaksnih zapletov ali pa nezgod, želim srečno pot!

Prav tako želim vsem, ki ostanejo tukaj, lepe, sončne in razpoloženja polne počitniške dni!

Predsednik društva
Alojz Macuh

Sliki spodaj: *Rojaki s Köpinga se pozdravljajo z znanci v Vadstenu, maj, 2007* (foto: Olga Budja)

Novice iz Göteborga

Gledam skozi kuhinjsko okno na vikendu, kako narava spreminja barve. Temno zeleni bori in jelke, svetlo zelene breze in javorji, ki se še niso prebudili. Srake in vrane pridno nosijo skupaj veje za novo ali za izboljšanje starega gnezda. Vse bo začelo novo življenje. Samo se zamislim, kam so vsa ta leta (skoraj 40 let) odšla. Prišli smo rosno mladi na Švedsko, začeli takoj delati, nobenih tečajev učenja švedskega jezika, življenje je teklo svojo pot. Sedaj nas je veliko, ki se bližamo ali smo že upokojeni in imamo sedaj časa veliko za vse tisto, kar nismo utegnili prej. Spremljamo otroke in vnuke, ki imajo lastne interese. Sedaj si želimo samo še zdravja, da ne bomo odvisni od drugih in da se nit življenja ne pretrga hitro. Črne misli mogoče, toda to je del življenja nas vseh.

Od kar je Slovenija stopila v EU, so se odprle možnosti za izmenjavo študentov z drugimi državami v EU. To možnost so lahko izkoristili dijaki živilske šole iz Maribora. V Mariboru so se tako nahajali švedski dijaki slične šole iz Göteborga. V Göteborg je prišla skupina dveh deklet, dva fanta in profesor. Že v jeseni lani so si učiteljice, ki so prišle na ogled, zaželele srečati člane kakšnega slovenskega društva. Te smo sprejeli in kramljanje z njimi je bilo prijetno.

Naša koordinatorka Jožica je držala kontakte s skupino, ki je prišla 13. marca na večerjo, da se malo bolje spoznamo. Sami so si tudi ogledali Universeum in pohod po mestu. V soboto 17. marca sva jih z Marijo Perovič povabile na športni dan. Popeljale smo jih v Slottskogen, kjer so si ogledali losa, pingvine, tjulenje in drugih živali. Pihal je oster hladni veter, čeprav je sijalo sonce. Nato je sledil sprehod vse tja do centra mesta, kjer so tudi trgovine bile deležne obiska deklet. V Femman smo jih povabile na sendvič in kavo. Ob tej priliki je bila tudi možnost za bolj osebni pomenek.

Saška iz Markovec; Pričakovala je, da bo bolj mrzlo v Göteborgu. Bivanje v vandrarhem-u, Hostel-u, ker je bilo vse lepo čisto, urejeno. Cena čevljev in oblek je draga v primerjavi doma. Delala je v mesnici, kjer so jo lepo sprejeli in ji pomagali. Domotožje. Povsod je lepo, doma najlepše, s temi besedami je zaključila povor.

Milan iz Ptuja; Delal je v Salesshark. Zelo ustrežni in pomagali so, kolikor se je dalo. Po

mojem mnenju zelo radodarni, ker sem stalno dobil hrano za malico domov. Vožnja z tramvajem mi je bila zelo všeč in nasplošno mesten promet. Švedske punce tudi.

Jožica iz Zemice; Veliko sem slišala še predno smo odpotovali na Švedsko, da tam ni tako lepo, toda sedaj sem videla, da ni res. Meni je bilo zelo všeč. Jožica je imela veliko domotožje, pogrešala je domačo kuhinjo in fanta. V domu je praznovala rojstni dan in god. Milka čokolado ima rada.

Blaž iz Poljčan; Delal je v pekarni in slašničarni v Coop Konsum na Avenyuju. Pomagali so mi in naučil sem se tudi nekaj novega. Samo kruh je bil sladek in kompakten, težji kot pri nas doma. Spekel je orehovo potico, katera je Švedom bila všeč. Namaz tako debel kot testo, je bila njihova izjava. Blaž je omenil, da tukaj dajo zelo veliko maščobe v pecivo. Šolski sistem je dobro urejen. Tukaj mu je bilo dobro.

Stanko, profesor; Prišel je z učenci kot spremljevalec, čeprav star že 36 let, tako mladosten, da smo ga vzeli kar za učenca. Njegova naloga je bila poskrbeti, da so se vsi dobro počutili. Veliko so si ogledali, nekaj je ostalo še za drugič. Ta izmenjava je preko **Leonardo** projekta, ki ga financira Evropska skupnost. Potrebno je spoznati nova okolja, navezati novih stikov in izmenjati izkušnje. Lepo so bili sprejeti na Ester Mosesson gimnaziji. Zaključil je, da se vidimo ob prihodu v Maribor. Njihova praksa se je končala 23. marca in vrnilo so se domov. Oktobra pridejo naslednji dijaki.

27. februarja smo v Konsthallen na Götaplatsen poslušali Slovenski pihalni kvintet Slowind. Bilo nas je veliko poslušalcev med nami tudi Švedi. Po koncertu smo pokramljali. Bili so zelo veseli, da nas je bilo veliko Slovencev (17). Povedali so, da je na jugu Švedske prišel en sam Slovenec. V Stockholmu so bili tudi deležni sprejema na slovenski Ambasadi. Pohvalili so organizacijo njihovega

gostovanja na Švedskem.

24. marca smo v Göteborgsrummet praznovali dan mamic in staršev. Kratek spored, ki je bil malo drugačen. Marija Lajšič se je odzvala predlogu, da napiše nekaj o svoji mami, katero tudi prilagam. Vse smo pogostili s torto in kavo, nageljni in prijetnim vzdušjem. Uvideli smo, kako radi poklepetamo med seboj, samo težko je priti od doma.

16. junija bo Slovenski Dom organiziral piknik (scouthišica v Grábo) in praznovanje samostojne Slovenije. Več o tem v pošti, ki bo poslana vsem članom. Na zadnjem sestanku smo sklenili, da Slovenski Dom plača avtobus vsem članom za potovanje v Vadsteno. Nečlani plačajo 150:–, otrokom do 18 let polovična cena.

Nastop skupine TRI GENERACIJE, v Vadsteni, dne 26. maja, 2007

Spodaj – dve slovenski lepotički iz Göteborga v slovenskih ljudskih oblačilih – Marija in Marijasta, sta povabili še nekatere ostale goste k skupnemu fotografiranju (Foto: Olga Budja)

Vesele babice smo imele športen dan v Partillah, kjer nam je Marija Lajšič razkazala novi nakupovalni center Allum. Klepet ob kavi in sendvičih ni manjkal, ure so kar hitro minile. Naslednje srečanje bo pri Mariji Perovič na njenem balkonu.

Tudi naših članov, ki praznujejo, ne smemo pozabiti;

12. maja **Zvonko Veble**, 70 let

8. junija vesela babica **Silva Horvat**, 60 let

8. julija **Lojze Mesič**, 65 let.

Želimo Vam še veliko zdravih in srečnih let!

To glasilo je zadnje pred počitnicami, zato bi radi zaželeli vsem prijeten dopust, naužijte se vsega, kar pogrešate tukaj.

Za Slovenski Dom **Marija Kolar**

Prvo sveto obhajilo

V nedeljo, 20. maja je bil v Malmöju lep, sončen dan – kot ustvarjen za kakšno slovesnost. Kot nalašč je bilo prav tega dne v Cerkvi device Marije na Rosengårdu Prvo sveto obhajilo. Med skupno petimi, nekoliko vznemirjenimi obhajanci sta bila tudi Felicia in Philip Franseus – Malmö. Čestitamo!!

Felicia in Philip

Cenejši mednarodni telefonski razgovori?

Evropski parlament je v sredo, 23. maja izglasoval da bodo morali vsi operaterji mobilnih telefonskih omrežij držav evropske unije znižati cene, oziroma jih spraviti na razumen nivo. Dragi mednarodni razgovori jezijo uporabnike ki ne morejo niti približno izračunati kolikšna bo cena določenega pogovora. Na udaru je predvsem tako imenovani **roaming** - raba tujih omrežij, katerih lastniki neredko odirajo uporabnike. Po mnenju strokovnjakov bi naj znašala cena za minuto mednarodnega razgovora največ 0,50 €, ali približno 5 kron kar pomeni prepolovitev današnje tarife. Operaterji so, kajpada po pričakovanju zagnali vik in krik, pričakujemo pa lahko tudi da bodo uporabili ves svoj vpliv saj nihče ne verjame, da se bodo predali brez boja in tako odrekli lahkemu zaslužku. Če bo vse po sreči, bodo zadnjo besedo v drugi polovici junija rekli ministri za promet in zveze držav članic Evropske unije.

Posrečeno potovanje – romanje v Vadsteno

Po več letih neuspešnih poskusov se nam je spet posrečilo združiti moči, uskladiti vse potrebno, najeti avtobus ter se v sončnem, ranem jutru 26. maja letos skupaj napotiti v Vadsteno kjer je, kot vedno, Slovenska katoliška misija organizirala jubilejno, letos že 34. srečanje Slovencev na Švedskem. Govorim kajpada o dveh slovenskih društvih; Orfeum Landskrona in Planika Malmö. Resnici na ljubo je treba dodati, da je bilo tokrat zanimanje za potovanje nadpovprečno, vožnja pa kljub precejšnji razdalji kratkočasna in prijetna. Na prireditvi po cerkvenem obredu sta nastopila tudi pevska zboru obeh društev.

Vadstena, 26. maj, 2007

Nekaj praktičnih nasvetov pred dopustom

Poletje je čas dopustov in potovanj, katera se lahko v primeru nesreče ali nenadne bolezni sprevržejo v pravo moro. Hišna in stanovanjska zavarovanja nam nudijo le osnovo zato ni odveč, da za nekaj sto kron sklenemo še dodatno, posebno potovalno zavarovanje ter se tako zaščitimo pred večjimi, nenadejanimi izdatki. Pred potovanjem preverite veljavnost mednarodne zdravstvene kartice – le ta vam zagotavlja zdravstveno nego v vseh državah EU in v Švici pod enakimi pogoji, kot jih imajo domačini. Zapišite si tudi važne telefonske številke: švedske ambasade in konzulatov v državi kjer se mudite. Važno je tudi, da o nesreči ali bolezni obvestite svojo zavarovalnico, ki vam da navodila kaj vam je treba ukreniti. Uporabne telefonske številke: **SOS International 0045 70 10 50 50**, **Euro – Alarm 0045 70 10 90 50** ali **Euro Assistance 0046 8 58 77 17 00**. V primeru da niste zavarovani stopite v stik s švedskim veleposlaništvom - konzulatom v kraju kjer se nahajate, če ste švedski državljan, seveda.

Kaj je ICE

ICE je angleška kratica **”In case of emergency”** ali slovensko **”V nujnem primeru.”** Pod kratico ICE shranite v mobilnem telefonu tel. številko osebe ali oseb, katere naj reševalna

služba ali policija na mestu nesreče obvesti o vašem stanju ali vaši bolezni. Ne pozabite kolikor se da natančno dokumentirati vseh okoliščin, hranite tudi vse račune, če se boste kasneje z zavarovalnico pogajali za odškodnino ali nadomestilo, vam bodo še kako potrebni. V morebitnem sodnem postopku je tudi zelo važno da zapišete osebne podatke prič, katere so bile prisotne pri nesreči. **Pa srečno, brez nezgod!!!**

JoF

Nastop pevskega zbora Planika v Vadsteni, 26. 5. 2007

Foto: A. Budja

Här kommer det första nyhetsbrevet efter att föreningen hållit sitt årsmöte. Våren är här och växtligheten formligen sprutar ur jorden. Helt underbart. Fåglarna har bråttom. Det har även vi för snart är sommaren här på allvar med semesterplanering, sommarstugeöppning med mera.

Först vill vi summera **årsmötet** som hölls söndagen den 25 mars 2007 i Sätra. Efter att alla försett sig med kaffe och smörgåsar kom man raskt in på den formella delen. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet för det gångna året och ny styrelse valdes. Stanislava Gillgren omvaldes till ordförande. Till övriga ordinarie ledamöter valdes Kjell Sjöström, Ankica Soneborg, Helena Jarl Kerzar och Lojze Hribar. Till suppleanter valdes Michael Omota, Carmen Gregorsson och Åsa Ukmar.

Medlemsavgiften är fortfarande 150:-/ person. Årsmötet beslöt att ge den nytilträdde styrelsen i uppdrag att inför nästa årsmöte ge förslag till ändringar i föreningens stadga. Nästa årsmöte skall besluta om eventuell stadgeändring.

300-minnet av Carl von Linné firas i år i Uppsala. Vår förening arrangerar en guidad visning av hans gård Hammarby lördagen den 2/6 klockan 12.30. Separat inbjudan till detta evenemang får medlemmarna per brev eller E-post.

En grundskola i Slovenien har frågat vår förening om vi har möjlighet att föreslå en svensk **grundskola med miljöinriktning** som skulle kunna bli ”**vänortsskola**”. Styrelsen vill ge medlemmarna i vår föreningen i uppdrag att undersöka om ni känner till någon sådan svensk grundskola och meddela detta till Stanislava eller Kjell så kan vår styrelse förmedla kontakten.

Lördagen den 27/10 klockan 13.00 arrangerar vår förening en **diskussion om religion** i Katolska kyrkan vid Medborgarplatsen. Temat blir skillnader och likheter mellan de katolska och protestantiska läroarna.

För närvarande planerar vi att under nästa år arrangera en **fotoutställning** med verk av den kände slovenske fotografen Karel-Oskar Dolenc. Utställningen beräknas bli på Medelhavsmuseét .

Vår ambition är att göra **vår hemsida** mer intressant och säljande. Därför vädjar styrelsen till medlemmarna att inkomma med förslag till förbättringar och nya idéer. Hör av er till Stanislava eller Kjell så blir vi glada. **Medlemsavgiften** sätter ni in på pg 629 38 83-2

Vår förhoppning är att vi under hösten skall kunna arrangera ett **samkväm**, helt anspråkslöst för att ta en Kranjska och ett glas vin för att bara sitta och prata. Vid detta tillfälle tar vi **med vänner och bekanta** som är eller förhoppningsvis kommer att bli ”slovenienintresserade”. Låter det inte bra?

Telefonnummer till Stanislava är 08-612 47 92 eller till Kjell 08-708 70 08

Med vårhälsningar från Svensk – slovenska Vänskapsföreningen

Stanislava och Kjell

Sv. maše v juniju 2007:

- v nedeljo 3. 6. bosta sv. maši v Landskroni ob 12,30 in v Malmö ob 16,30.
- v nedeljo 10. 6. bosta sv. maši v Halmstadu ob 09,30 in v Helsingborgu ob 17,00.
- v nedeljo 17. 6. bosta sv. maši v Jönköpingu ob 10. uri in v Göteborgu ob 16,00.
- v soboto 23. 6. bo bo sv. maša v Stockholmu ob 17. uri;
- v nedeljo 24. 6. bosta sv. maši v Eskilstuni ob 09,00 in v Köpingu ob 16,00.

Krstni slavji in slovesna poroka na Švedskem

Družino Mirelle in Roberta **Cesar** iz Göteborga je **dobri Bog obdaril** z deklico, ki je pri sv. krstu prejela ime **Stephanie Emily**. Drugorojenka je veliko veselje, ne samo staršema, ampak tudi starim staršem. Posebej pa je ljubljena njenega starejšega bratca Juliusa.

V soboto 28. 4. 2007 se je kar številno občestvo veselilo z novokrščensko in njenimi, ki so se popoldan zbrali v župnijski cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu h krstnemu slavlju. Slovenski duhovnik je izrazil veselje nad novim življenjem, ki pa bo prerajeno v vodi in Sv. Duhu postalo posebna Božja lastnina. Predvsem pa je po tem dogodku novorojenka postala posebna Božja ljubljena. Starše in botre je povabil k odgovornemu vzgajanju v katoliški veri in krščanski kulturi. Posebej je poudaril pomen povezanosti z župnijskim oltarnim občestvom, kakor je povabil mlade starše, da se povežejo tudi s slovensko skupnostjo v tej župniji. Ob prisposodbi o trti in mladikah na njej je povabil starše in botro Ivano, da poskrbijo ob podpori starih staršev za to, da se bo Božja milost obilno pretakala iz Jezusa s pomočjo zakramentalnega življenja v otrokovo dušo, da bo tako njegovo življenje čimbolj rodovitno. In kakor vsak dobri vinogradnik obrezuje trto, da rodi še več sadu, suhe mladike pa odstrani, tako so bili starši male Stephanie povabljeni, da storijo vse, da bo njihova ljubljena zrasla v dobrega Božjega otroka in da bo vselej v ponos Kristusovi Cerkvi, kakor tudi narodni skupnosti.

Drugo krstno slavje je bilo v župnijski cerkvi Sv. Frančiška v Jönköpingu, kamor pripada **družina Makovih iz Vaggeryda**. Njihova najmlajša **hčerka Karolina** je na nedeljo Kristusa Kralja vesoljstva lansko leto v **Luxemburgu povila sina** prvorojenca **Alexandra Ludvika Jeana** in ga podarila svojemu Jaenu Baptistu Graftieaux-u. Majhno dete pa je seveda tudi v veliko veselje starim staršem, saj so se tako vsi še bolj pomladili. Posebni ljubljenec pa je Ludviku in Mariji Mak.

Krstno slavje je bilo v petek 4. maja ob 11. uri v župnijski cerkvi, kjer je bila mama Karolina krščena. Slovenski duhovnik je izrazil veselje nad sprejetim življenjem, ki je znamenje, da Bog še ni obupal nad človeštvom, kakor je zapisal veliki nobelovec Tagore. Vsako rojstvo je en velik čudež življenja, kakor se je čudil nad tem dogodkom švedski fotograf Lennart Nilsson.

Jezus je vse udeležence krstnega slavlja nagovoril z besedami: »Pustite otročiče priti k meni in ne branite jim«, kakor je zapisal evangelist Marko. S temi besedami je krstitelj povabil starše, botro Rozmary Mak D'Amico in vse pričujoče, naj storijo vse, da bo novokrščenec v ponos Bogu samemu, kakor tudi njihovi družini, sorodnikom in vsej družbi, posebej še Kristusovi Cerkvi.

Starši, botra in vsi navzoči so bili povabljeni, da potem, ko so prejeli posebni Božji blagoslov storijo vse, da bo življenje novokrščenca postalo rodovitno, ne samo za njegovo družino, ampak nekoč tudi za večno življenje.

Cerkvena poroka v Svenarumu: Krstno slavje tiste dni ni bilo edini dogodek za Makove iz Vaggeryda, saj se je v soboto 5. maja cerkveno poročil njihov najstarejši sin Anders. Cerkvena

poroka je bila v švedski cerkvi v Svenarumu po katoliškem obredu. Novoporočenca Karolina in Anders sta že dolgo tega skupni jezik in tako je katoliška poroka postala njuna skrb ter skupna priprava na pomembni življenjski dogodek. Sama priprava je potekala na terenu, pri Andersu v novem domu v Huskvarni, ki ga je mladi par skupno pripravil. Želja je bila, naj dobri Bog ta novi dom obdari in okraši še z novimi otroki, da bo majhna Elizabeth dobila bratce in sestrice, ki bodo doživljali lepoto srečnega družinskega življenja.

Poročevalec je v nagovoru mladoporočencema izrazil veselje nad njuno velikodušno življenjsko odločitvijo, saj se danes malo mladih odloči iti po tej poti, ki pa je edina deležna posebnega Božjega blagoslova. Zakrament sv. zakona je nevidna pogodba med Bogom in mladoporočencema, da bosta vztrajala drug ob drugem v dobrem in hudem, predvsem pa si bosta prizadevala ljubiti drug drugega vse dni življenja. Enkratno življenjsko odločitev pa bosta seveda morala potrjevati v vsakdanjem življenju, v medsebojni zvestobi, kakor tudi v zvestobi Bogu, ki ju je poklical v življenje in na skupno življenjsko pot. Njuni poročni priči: brata Fredrika in sestro Mario, kakor tudi vse njune, ki so se zbrali v lepem številu v cerkvi, je slovenski duhovnik povabil, da spremljajo mladoporočenca, oziroma njuno družino z nenehno molitvijo, da bosta mogla vztrajati do konca življenja.

Kakor ženinova starša Marija in Ludvik doma v Sloveniji obdelujeta vinograd na sončni strani Pohorja in se v jeseni veselita sadov celoletnega dela ter skrbi, tako sta tudi novoporočenca povabljeni, da se data obrezovati drug drugemu v skrbni medsebojni ljubezni, ki naj iz leta v leto postaja vedno plemenitejša in rodovitna.

Polnost Božjega blagoslova nad življenjske odločitve vseh treh družin, vošči slovenski dušni pastir Zvone. Pogumno na pot, ki je deležna Božjega blagoslova, ki so ga ljudje še kako potrebni in je pot, ki edina vodi v srečo in slavo Božjega kraljestva. Naj dobri Bog živi družini Cesarjevih in Mak-Graftieaux, kakor tudi družino novoporočencev Karoline in Andersa Mak.

Švedsko slovenski vzpon v slovenske hribe, letos že 14. po redu, bo potekal **od sobote 21. julija do ponedeljka 23. julija (god Sv. Brigite Švedske)**, ko se v Oazi miru na Podljubelju, tam kot lansko leto, ob 8. uri zjutraj zberemo in približno ob 9. uri startamo na pot, ki nas bo vodila v kraljestvo slovenskih planin. Med drugimi točkami bo tudi Golica, ki je znana po narcisah in zaljubljenih. Ostale točke pa bodo znane, ko se zberemo. Z eno besedo, spet je na vrsti Gorenjska s svojimi čari. Dajmo se presenetiti. Gospod Vlado Pečnik, voditelj Oaze miru in Marjan Brezočnik nas bosta vodila in spremljala, da bodo poti varne. V nedeljo 22. in v ponedeljek 23. julija se nam lahko pridružite na naših poteh. **V torek 24. julija** bomo s slovesno romarsko **sv. mašo ob 11. uri na Brezjah** zaključili naše vandranje po planinah. Tudi ostali **rojaki**, ki boste takrat doma, **se nam pridružite pri tej romarski sv. maši**. Zaključek pa bomo imeli v Naklem v pravi slovenski gostilni pri Marinšku (stari). Kdor želi biti pri skupnem kosilu, naj javi Zvonetu na telefon: 0046 708 278757, ali na slovenski telefon: 00386 31 685 606. Prav bi bilo, da pravočasno javim odgovornim, kolikor nas želi skupaj obedovati.

JUBILEJ - 45 LETNICA SKM NA ŠVEDSKEM - VADSTENA 26. 5. 2007

Na Binkoštno soboto, 26. maja 2007, smo z začetkom slavnostne **sv. maše ob 12. uri pri sestrah sv. Brigite Švedske v Vadstenu** Slovenci z vse Švedske, skupaj z rojaki iz domovine in od drugod iz Evrope, **slovesno praznovali 45 letnico ustanovitve SKM na Švedskem**. Mašni namen je bil po namenu vseh romarjev zahvala Bogu, Materi Božji, sv. Brigiti in blaženemu

Slomšku ob 45-letnici SKM ter za pokojna dušna pastirja: Jožeta Flisa in p. Janeza Sodja in z avse tukaj umrle rojake ter za rojaka Jožeta Meglič. Skupaj smo se zahvaljevali za 45 let nenehnega delovanja slovenskih dušnih pastirjev v tej severnoevropski deželi. **Slovesno somaševanje je vodil mariborski pomožni škof Msgr. Dr. Peter Štumpf**, ki je bil pri Slovenski škofovski konferenci imenovan za narodnega ravnatelja za Slovence po svetu.

Zgoraj: Vadstena, 2007; spodaj levo: po sv. maši v Landskroni, 3.6.2007

Slovenci na Švedskem in z njimi njihov narodni dušni pastir Zvone, smo bili veseli tudi predstavnikov slovenske države in vseh rojakov iz Slovenije in iz Evrope, ki so s svojo prisotnostjo počastiti ta pomembni jubilej in s svojo prisotnostjo dali pečat temu romanju v Vadsteno in 34. Vseslovenskemu srečanju prav tam. Posebno veseli smo bili našega nekdanjega dušnega pastirja, sedanjega

dekana g. Jožeta Drolc iz Radovljice ter preboškega župnika Damjana Ratajc. Za nekaj ur nas je v Vadsteni obiskal tudi tukajšnji škof, Anders Arborelius. Zahvala gre tudi slovenskemu veleposlaniku na Švedskem NE g. Vojislavu Šucu ter njegovim spremljevalcem, kakor tudi predsedniku društva SvS g. Boštjanu Kocmur, ter državnemu predstavniku Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Hvala podpredsednici Slovenske zveze na Švedskem ge. Ivanki Franseus za vso pozornost ob tem slovenskem jubileju. Ne nazadnje pa hvala rojakom **z vse Švedske**, da ste skupaj poromali **v Vadsteno** in tako obnovili vašo zvestobo Bogu, Materi Božji in narodnim koreninam in si izprosili potrebnih nadaljnih milosti, zdravja ter Božjega blagoslova.

Vse generacije rojakov na Švedskem so tudi sodelovale v kulturnem programu v dvorani: **pevski zbor PLANIKA iz Malmöja (društvo Planika), sestre BUDJA iz Landskrone (društvo Orfeum) ter TRI GENERACIJE iz Göteborga (društvo Slovenski dom)**. Nekatera društva ste tudi organizirala prevoz v Vadsteno in tako omogočila tistim, ki nimajo svojega prevoza, da so se lahko udeležili praznovanja častitljive obletnice SKM na Švedskem. Takšna iniciativa za sodelovanje je res za pozdraviti! Hvala za **darove za tombolo in za vse ostalo, kar ste darovali in žrtvovali, da je ta visoki jubilej lepo potekal**. Boglonaj!

Lep junijski pozdrav in po vseh dolgih potovanjih, kakor tudi po vsem delu, vam vsem želi: otrokom vesele počitnice, staršem in vsem ostalim pa prijeten dopust! **Vaš Zvone Podvinski**

Za Slovenijo so dragocene švedske izkušnje

Predstavitve veleposlanika RS na Švedskem

Vojislav Šuc

Kot profesionalni diplomat je od osamosvojitve Slovenije naprej opravljal različne diplomatske dejavnosti. V začetku devetdesetih je vodil Sektor za multilateralo in takrat sodeloval na številnih mednarodnih konferencah, ko si je Slovenija kot nova država utrjevala svoj položaj v mednarodnih organizacijah. V drugi polovici devetdesetih pa je kot generalni konzul služboval v New Yorku. Nato je na Ministrstvu za zunanje zadeve vodil Sektor za Severno in Latinsko Ameriko ter Karibe. V tem času je bil tudi predsednik Upravnega odbora Mednarodnega fonda za razminiranje (ITF) s sedežem

na Igu, ki je ena od glavnih agencij za razminiranje na Balkanu. Kot veleposlanik v Stockholmu je nastopil septembra lani, ko je predal akreditive švedskemu kralju Karlu Gustavu XVI. Kot veleposlanik RS pa je akreditiran tudi na Finskem, v Latviji in Estoniji.

Ste s političnim, gospodarskim in kulturnim sodelovanjem med Kraljevino Švedsko in Republiko Slovenijo zadovoljni? Obstaja kakšno področje odnosov med državama, ki bi ga bilo treba po vašem mnenju poglobiti?

Med Švedsko in Slovenijo se je v zgodovini staklo kar nekaj zanimivih vezi, ki družijo oba naroda. Pri tem izstopa znani švedski pesnik Carl Snoilsky, ki je sam odkril, da je po poreklu Slovenec in da izvira iz kraja Znojile na Kranjskem. Iz 18. stoletja je znano intenzivno dopisovanje med slovenskim naravoslovcem Scopollijem in botanikom Linnéjem, ki je cvetlico kranjska bunika uvrstil v svoj sistem. V novejšem času pa smo se Slovenci in Švedi precej družili in medsebojno spoznavali preko smučanja v času Bojana Križaja in Ingemarja Stenmarka, ki sta zmagovala na Elanovih smučeh.

Pred dvema letoma smo v Sloveniji gostili kraljevi par Karla Gustava XVI. in kraljico Silvio. Še sedaj ne moreta pozabiti obiska visokogorske kmetije v slovenskih Alpah in naravnih lepot, ki so nanju naredile močan vtis.

Na mednarodnem področju imata Švedska in Slovenija podobne poglede na Evropsko unijo, na vlogo mednarodnega prava v odnosih med državami, na demokracijo in človekove pravice. V okviru EU-ja se obe državi zavzemata za njeno širitev, za stabilizacijo razmer v Jugovzhodni Evropi in sodelujeta v mednarodnih mirovniških operacijah na Balkanu in na drugih kriznih žariščih. Pričakujemo, da se bo politično sodelovanje še okrepilo med predsedovanjem Slovenije EU-ju v prvi polovici

leta 2008, ki mu bo sledilo predsedovanje Švedske leta 2009. Švedska in Slovenija sta tesni gospodarski partnerici. Elan, Gorenje, AdriaMobil, Revoz, Acroni in Krka so med glavnimi slovenskimi podjetji na švedskem trgu, v Sloveniji pa uspešno delujejo Ericsson, Scania, Volvo, ABB in drugi. Seveda si v Sloveniji želimo več sodelovanja in več švedskih investicij. Predvsem pa menim, da bi bilo v bodoče pomembno okrepiti sodelovanje na področjih visoke tehnologije, inovacij, zelenih tehnologij, torej prav na področjih, kjer Švedska dosega vrhunske rezultate v svetu. Slovenija je na Švedskem znana ne le kot uspešna gospodarska država, temveč tudi kot privlačna turistična destinacija. Mnogo Švedov je že obiskalo Slovenijo, žal pa nimamo vzpostavljene neposredne letalske povezave, ki bi omogočila več obiskov.

Švedska je evropskim državam in seveda Sloveniji vzor, saj je vzpostavila visoko stopnjo socialne blaginje in hkrati obdržala visoko stopnjo gospodarske konkurenčnosti. Kako ji je po vašem mnenju to uspelo? Menite, da je vzorec izvedljiv tudi v Sloveniji?

Na fenomen švedskega modela države blaginje moramo gledati v nekoliko daljšem časovnem obdobju. Švedska je v svoji zgodovini dosegala vzpone, pa tudi padce. Po veliki revščini v 19. stoletju, ko se je na primer

samo v ZDA izselilo več kot milijon Švedov, se je postopoma pričela krepiti industrializacija, ki se je zelo hitro usmerila v izvoz, švedski inovativni proizvodi pa so bili na svetovnih trgih zelo uspešni. V obeh svetovnih vojnah je Švedska uspela ohraniti nevtralnost, kar ji je omogočilo neprekinjeno gospodarsko rast. Po drugi svetovni vojni je s svojo dobro industrijsko bazo aktivno sodelovala v Marshallovem planu pri rekonstrukciji Evrope, kar jo je v šestdesetih letih pripeljalo v sam vrh najbogatejših držav na svetu. Prav na tej močni gospodarski osnovi je Švedska lahko blikovala državo blaginje, znano po celem svetu, vendar pa je v desetletjih postopoma v zgodnjih devetdesetih prišlo tudi do recesije.

Po tem obdobju je bila socialna komponenta nekoliko manj zastopana, vendar v primerjavi z ostalimi evropskimi državami še vedno zelo visoko. V tem času so se svetovne razmere korenito spremenile, prišlo je do globalizacije, boja za svetovne trge, in sedanja švedska vlada se, tako kakor večina evropskih vlad, ukvarja predvsem z iskanjem ravnovesja med ohranjanjem svetovne konkurenčnosti in socialne države. Švedi se zavedajo, da si v teh novih razmerah države blaginje iz šestdesetih in sedemdesetih let ne morejo več privoščiti in da je potrebno prilagajanje novim realnostim. Zato je nova vlada že sprejela številne reformne ukrepe na področju zaposlovanja, davkov in socialne politike. Po vsem povedanem je jasno, da prav razvitost, bogastvo ter vlaganje v tehnologijo prihodno sti omogočajo Švedski, da še vedno ohranja visoke standarde na socialnem področju in hkrati vzdržuje konkurenčnost. Slovenija si v marsičem Švedsko jemlje za zgled, vendar je avtomatična »preslikava« švedskega modela nemogoča, predvsem zaradi velikih razlik v gospodarskem in družbenem razvoju. So pa za Slovenijo zelo dragocene švedske izkušnje, ki jih poskuša, kjer je to le mogoče, vključiti v svoje razvojne programe.

Ob zgodovinski širitvi Evropske unije 1. maja 2004 so bile Švedska, Velika Britanija in Irska edine države EU-ja, ki niso uvedle nobenih omejitev za pretok delavcev iz novih članic EU-ja. Imate morda konkretne podatke, koliko slovenskih državljanov je izkoristilo to priložnost in si zaposlitev dejansko poiskalo na Švedskem? Za katere poklicne profile je Švedska najprivlačnejša dežela?

Švedska je res ena od treh držav, ki so odprle trg delovnesile že ob vstopu Slovenije v EU. To priložnost so izkoristili predvsem Poljaki in državljani baltskih držav, Slovenci pa zelo malo. Po podatkih švedskega Urada za priseljevanje je v prvem letu po vstopu v EU le nekaj deset Slovencev prijavilo svoje delo na Švedskem. Še nekaj se jih je preselilo zaradi študija in združevanja družine, več kot to pa ne. Strahovi tistih, ki so na Švedskem nasprotovali odprtju trga za tuje delavce iz novih članic EU-ja, se tako niso uresničili. Švedska potrebuje tujo delovno silo. Najbolj iskani so zdravniki, zobozdravniki, medicinske sestre, učitelji ...

Koliko Slovencev živi na Švedskem in kako so med seboj povezani? Kako slovensko veleposlaništvo sodeluje s slovenskimi društvi na Švedskem?

Po približnih ocenah šteje slovenska skupnost okrog 5.000 oseb. Večina se je zaradi ekonomskih razmer priselila v drugi polovici šestdesetih let, nekaj je bilo tudi mladih intelektualcev. Danes največ Slovencev živi na jugozahodu Švedske v Göteborgu in Malmöju ter njuni okolici. V Stockholmu in njegovi širši okolici živi približno 400 naših rojakov. Odrašča že tretja generacija, ki v glavnem še razume slovenski jezik, le del pa ga tudi aktivno govori. Na Švedskem deluje enajst slovenskih društev, združenih v krovno Slovensko zvezo s približno 1.100 člani. V Stockholmu imamo tudi Slovenskošvedsko društvo prijateljstva. Že od začetka šestdesetih let v Göteborgu deluje tudi Slovenska katoliška misija. Slovensko veleposlaništvo ima s temi društvi že tradicionalno zelo dobre odnose. Tu moram povedati, da so predstavniki društev izredno delavni in požrtvovalni ter da posvečajo precejšen del svojega prostega časa vzdrževanju vezi z domovino in ohranjanju slovenstva. Žal pa z druge strani opažamo postopen upad članstva, predvsem zato, ker med drugo in tretjo generacijo ni več tolikšnega zanimanja za medsebojno povezovanje in pomoč, kot je bilo to v času njihovih staršev v šestdesetih letih. Postavljeni smo pred izziv, kako sedaj motivirati mlajše, da se začno bolj zanimati za svoje korenine in za svojo domovino.

M.J.

Vir: *Moja Slovenija*, maj, 2007

Večni popotnik Rafael je končno našel mir in hobi v Olofströmu

Slovenci smo se začeli preseljevati na Švedsko v začetku leta 1960 pa tja do leta 1970. Nato nas je prišlo sem na sever Evrope zmeraj manj in manj, na kraju pa je to preseljevanje usahnilo, kajti prišli so novi zakoni in Švedska ni potrebovala več nove delovne sile. Po letu 2000 je prišlo na Švedsko zelo malo Slovencev, nekaj pa jih je le prišlo. Enega izmed takšnih primerov vam bomo opisali tukaj.

Rafael Rampre, prijatelji ga kličejo Rafko, se je rodil 12. oktobra 1952 v vasi Črmožiše pri Ptujju, v družini, kjer je bilo deset otrok. Že v mladih letih je služil kot pastir pri raznih kmetih, najdlje pa je ostal na Spodnji Polskavi v bližini Slovenske Bistrice in to celih osem let. Tam je tudi končal osnovno šolo, nato pa se je še izučil poklica za pohištvenega mizarja. Vojaščino je odslužil v Ajdovščini kot šofer, nato pa se je odselil

v Ljubljano in začel delati pri privatnem delodajalcu. Zatem pa ga je življenje in želja po boljšem zaslužku popeljala v daljno Afriko, kjer je leta 1973 delal v Nigeriji. Leta 1975 se je vrnil nazaj v Slovenijo in odprl svojo privatno firmo. Ukvarjal se je z montažo mizarsko-pohištvene notranje opreme po raznih hotelih in tako ga je pot pripeljala v Moskvo, v takratno Sovjetsko Zvezo. V Moskvi je delal tudi dve leti kot glavni hišnik v kuvajtski ambasadi. Takrat je tudi spoznal svojo bivšo ženo ruske narodnosti in se z njo poročil v Moskvi. V letih 1978-1979 je opremljal olimpijsko naselje v Moskvi.

Leta 1980 se je vrnil v Slovenijo, kjer je imel v svoji firmi tri redno zaposlene delavce. Delo so opravljali na terenu, kjer je bila mogočnost dobrega zaslužka. V Makedoniji so opremili tri nove hotele na Prespanskem jezeru. V Bosni je opremil več pošt in en disko v kooperaciji s Slovenijalesom in Energoinvestom. Nato ga je pot spet zanesla v Afriko in tokrat v Libijo in nato še v Alžirijo. Od tam pa je leta 1986 šel pod pokroviteljstvom Lesnine v Frankfurt. Do leta 1989 je delal po raznih državah in republikah bivše Jugosla-vije. Leta 1990 pa je na Crvenem vrhu pri Savudriji v hrvaški Istri najel v najem hišico za dopustnike, jo opremil z novim pohištvom in odprl bife. Zaradi bližajoče vojne vihre in namigov znancev ter prijateljev je konec leta vse to prodal in se vrnil v Slovenijo.

Z nastankom nove države Slovenije, ni bilo več mogoče sklepati montažnih poslov v republikah bivše Jugoslavije in v državah kjer je do tedaj delal in to zaradi nevarnosti in propada celega sistema montažnega sodelovanja in posrednikov. Zaradi pomanjkanja dela je odpustil delavce, toda sam je še naprej delal kot privatnik v mizarski stroki.

Leta 2005 ga je povabil nečak na Švedsko, da bi mu pomagal adaptirati majhen podeželski

dvorec pri Olofströmu. Ta dvorec so na novo opremili in ga preuredili v konferenčne lokale in prenočišča. Prvič je obiskal Švedsko že leta 2004 in mu je bilo tukaj zelo lepo, najbolj všeč mu je bila urejenost švedske države, ugotovil pa je, da je tukaj končno našel najbolj potrebnemu zlati mir. Prav zaradi tega se je naslednje leto na pomlad spet vrnil nazaj na Švedsko in je ostal tukaj še danes. Največji krivec, da je ostal na Švedskem je ta, da se je zaljubil v stare švedske stenske ure, katere popravlja in tudi za njih izdeluje nadomestne dele, ki jih ni mogoče nikjer kupiti. Pravzaprav je samouk za popravilo teh ur, kako delujejo mehanizmi teh ur se je naučil tukaj na Švedskem. Ker se je ukvarjal v svojem bogatem popotniškem življenju z zelo veliko stvarmi, njegova natančnost v mizarski stroki in ljubezen do starih ur ga je privedla do tega, da se je specializiral za popravilo lesenih delov teh ur.

Danes visi in tiktaka v njegovem stanovanju kar 75 različnih ur, ki so stare od 70 do 180 let. V teh urah je najbolj zanimivo zvonjenje, ki ga najbolj privlači. Zaupa mi, da ima najrajši »tiktak ure«, ki bije kot srčni utrip in zvonjenje ure, ki je podobno uram v cerkvah. Toda delo z urami ni delo od katerega živi, to je pravzaprav Rafaelov profesionalni hobi. Odločil se je, da ostane na Švedskem in da se bo ukvarjal z različnimi mizarskimi deli. Obenem pa ima tukaj tudi brata, tri nečake in prijatelje

Slovence. Zelo rad pa zahaja v slovensko društvo v Olofströmu, kjer je tudi uredil premične zidove za likovne razstave. Lansko leto je tudi bil na romanju v Vadsteni in mu je bilo zelo všeč, saj je spoznal veliko ljudi. To mesto ga spominja na stara zgodovinska mesta, ki jih je spoznal na svoji poti za zaslužkom po svetu.

Če ste zainteresirani za ogled ali nakup kakšne od teh prekrasnih starih stenskih ur, kontaktirajte Rafaela, zelo rad se bo pogovoril z vami. Po dogovoru lahko dostavi stensko uro tudi v Slovenijo.

Rafko pa pošilja prisrčne pozdrave vsem Slovincem na Švedskem. Njegova telefonska številka je: 0454 – 91620 oziroma 070 – 589 3508.

Ciril Stopar

Tudi letos se je bela ptica vrnila v Domžale

Vir: web, 2007

Nenehno vračanje oziroma odhajanje je rdeča nit življenja slovenskega rojaka Jožeta Stražarja - Kyohare. Škocjan v Domžalah, kjer je bil rojen in kjer živijo njegovi sorodniki in prijatelji, je magnet, ki ga stalno vleče v Slovenijo. Tako kot ga stalno vleče na sever v Stockholm, kjer ustvarja skupaj s soprogo Sumiko Kyohara.

En sommardag
Joze Strazar Kiyohara

»Iz njegovih del ne sije domotožje,« je ugotovila umetnostna zgodovinarka Anamarija Stibilj Šajn na predstavitvi knjige Jožeta Stražarja - Kyohare ***Bela ptica se vedno vrača na sever.*** Knjiga je bila predstavljena v četrtek, 21. septembra, v galeriji Domžale. Zajema štiri desetletja

dolgo ustvarjanje Jožeta Stražarja, tako kiparja kot tudi slikarja. V njej so na pregleden način objavljena njegova dela: akril, barvna jedkanica in litografije ter suha igla.

Janez Rogelj iz SIM, ki je skupaj z Anamarijo Stibilj Šajn ob tej priložnosti pripravil razgovor z avtorjem, je poudaril, da odsotnost domotožja v delih Jožeta Stražarja ni izjema v likovnih delih izseljencev. Videti je, da so prav upodablajoče umetnosti tiste, v katerih avtor ne izžareva domotožja. Za razliko od literarnega ustvarjanja, ki je dostikrat prežeto tudi z boleznim domotožjem, likovniki in deloma tudi glasbeniki lažje prebolijo odsotnost od doma oziroma domovine.

Ko se je Jože Stražar zahvaljeval Javnemu skladu RS za kulturne dejavnosti Območne izpostave Domžale, je ugotovil, da ga nenehno pozdravljanje in poslavljanje osrečuje. »Teh štirideset let, ki sem jih preživel na Švedskem, me je napolnilo z ustvarjalnim nemirom, ki sem ga prelil v svoje skulpture oziroma slike,« je številnim obiskovalcem povedal Jože Stražar - Kyohara.

Vir: *Moja Slovenija*, oktober 2006

Janez Rogelj

VAŠA PISMA

ERA BREV

Materi v spomin

Marija Lajšič

Kot majhno dekletce sem te komaj dohajala, ko si z hitrimi koraki z motiko na rami po bližnjici hitela na njivo, da bi utegnila osipati par redov krompirja, preden bo treba pristaviti lonce za kosilo.

Bila si spretna žanjica, da se je malokdo lahko kosal s tabo. Bila si izvrstna pevka in tvoj visoki glas se je prijetno razlegal po cerkvi.

Nobeno delo ti ni bilo pretežko, tvoje roke so umesile nešteto kolačev kruha, nažele na tisoče snopov žita in pšenice, namolzle obilo žetnarjev mleka, nakidale ogromno vozov gnoja in oprale nešteto rjuh in srajc.

Bila si spoštovana med vaščani, zmiraj so te klicali na pomoč, ko je kdo umiral, da si jim pomagala in jih tolažila.

Ko sem odhajala v svet, si mi zmeraj pisala, redno si me obveščala o dogodkih doma. Zanimalo te je, kako je z mano. Kasneje, ko smo odhajali v tujino, si s težkim srcem sprejela našo odločitev, saj nas je daljina še bolj razdvajala.

Radi smo prihajali domov na dopuste. Vedno si nas pričakala pred hišo in mahala veselo visoko z rokami. Ob odhodu pa brisala oči s predpasnikom. Ljubila si vnuke in se veselila z njimi skupaj.

Na visoko starost, ko je umrl oče in oba sinova, si prišla k nam in našla toplo zavetje. Bila si nam v veliko veselje. Vsak dan si stala pri oknu in me čakala, ko sem prihajala iz službe in mi mahala. Tvoja skrib za družino je bila neizmerna. Tvoje mile oči so nas božale in s pogledom izražale ljubezen. Tvoji srebrni lasje so krasili nasmejan obraz.

Ko so ti moči upešale in tvoje blage oči za večno ugasnile si pustila neizmerno praznino med nami, vendar ob spominu nate, ljuba mati, mi je vedno toplo pri srcu. Mir obdaja mojo dušo in mi daje novih moči ob vsakdanjem naporu in čutim, da tvoje mile oči še zmeraj bedijo nad nami in se milo smehljajo.

Ljuba Mati, tisočkrat hvala za tvojo ljubezen!

Koncert SLOWIND v Karlshamnu

Slowind sestavljajo solisti orkestra Slovenske filharmonije: Aleš Kacjan (flavta), Matej Šarc (oboa), Jurij Jenko (klarinet), Metod Tomac (rog) in Paolo Calligaris, fagot. Njihov repertoar obsega skladbe iz klasičnega in romantičnega obdobja, največ pozornosti pa ansambel namenja delom 20. in 21. stoletja, s katerimi tudi največ in najraje nastopa na pomembnih festivalih ter koncertih doma in na tujem (Musicora Pariz, Ars Musica Bruselj, Klangspuren Innsbruck, Roaring Hoofs Ulaan Baatar, Festival komorne glasbe 20. stol. Radenci, Glasbena tribuna Opatija, Konzerthaus Berlin, Dunaj, Rim, Firence, München).

V februarju so imeli koncertno turnejo na Švedskem. Ogle dal sem si njihov zanimivi in zelo kvalitetni koncert v cerkvi v Karlshamnu. Razen avtorja te reportaže ni bilo na koncertu nobenega Slovenca, kljub objavi v lokalnih časopisih.

Koncerte so imeli tudi v drugih mestih: Järnboås, Sandviken, Hofors, Skelefteå, Stockholmu, Tingsrydu, Lundu in na koncu še v Göteborgu.

Za dosedanje delovanje je Slowind leta 1999 prejel Župančičevo nagrado in nagrado Prešernovega sklada leta 2003.

Ciril Stopar

AKTUALNO

AKTUELLT

Slovenija dobiva 14 pokrajin

Slovenija, 24. maj 2007, Ljubljana - RTV SLO/STA

Vlada o pokrajinski zakonodaji

"Zanimive delitve se pojavljajo tudi v Prlekiji, saj menijo, da je njihova identiteta z vključitvijo v Pomursko pokrajino ogrožena."

Septembra se bo o pokrajinah izrekel še DZ. Pokrajine vse bolj dobivajo končno podobo; vlada je obravnavala predlog pokrajinskega zemljevida in prve tri zakone o pokrajinah. Zakonska besedila imajo načelno podporo tudi v opoziciji,

tako da po pričakovanih težav s podporo ne bo. Predlogi zakonov, ki jih je tokrat sprejemala vlada - zakon o pokrajinah, zakon o financiranju pokrajin ter zakon o volitvah v pokrajinah - določajo naloge in pristojnosti pokrajin, njihovo financiranje ter volitve v pokrajinske organe.

DZ naj bi jih sprejel septembra.

14 pokrajin nič dražjih od zdajšnje ureditve

Po predlogu naj bi bila Slovenija razdeljena na 14 pokrajin, ključen pa bo zakon o njihovi ustanovitvi, ki bo določal njihova imena, območja in sedeže. Za njegovo sprejetje ga bosta morali podpreti vsaj dve tretjini poslancev. Pristojni poudarjajo, da njihova ustanovitev ne bo pomenila dodatnega finančnega bremena.

Glavni namen uvajanja pokrajin je decentralizacija oblasti. Po predlogu

resornega ministra Ivana Žagarja bodo na pokrajine prenešene pomembne upravne naloge, nekateri župani pa pri tem izražajo bojazen pred povečevanjem birokracije in morebitnim podvajanjem pristojnosti med pokrajinami in državo.

Pokrajine naj bi zaživele čez dve leti

Ustanavljanje pokrajin so omogočile ustavne spremembe pred slabim letom dni, vlada pa s sprejemanjem zakonodaje zamuja okoli pet mesecev. Po načrtih naj bi pokrajine dobili leta 2009.

Pokrajine	Št. prebivalcev	BDP Slovenija	BDP EU
Osrednjeslovenska	498.024	142,9	114,3
Primorska	104.180	103,2	82,5
Gorenjska	200.421	86,1	68,9
Goriška	118.391	95,8	76,6
Savinjska	198.298	82	65,6
Savinjsko-Šaleška	61.500	111,9	89,5
Dolenjska	139.860	90,9	72,2
Pomurska	124.933	69	55,2
Notranjska	50.922	77	61,5
Podravska	237.393	90,2	72,1
Spodnjedravska	87.786	69,3	55,4
Koroška	74.059	77,5	61,9
Posavska	70.841	79,6	63,6
Zasavska	45.584	71,8	57,4

BPD Slovenija = 100

BDP EU = 100

Lobiranje že v polnem teku

Župani in lokalna okolja imajo dva meseca časa, da se opredelijo do vladnega predloga, pri čemer bo verjetno najbolj pomembno to, kje bo sedež pokrajin. Lobiranje naj bi bilo že v polnem teku. Zanimive delitve se pojavljajo tudi v Prlekiji, saj menijo, da je njihova identiteta z vključitvijo v Pomursko pokrajino ogrožena, zato zahtevajo svojo pokrajino ali pa preimenovanje Pomurja v Pomurje-Prlekija ali obratno. Sicer pa, kot je razvidno iz preglednic, bi največ prebivalcev zajela Osrednjeslovenska pokrajina, ki bi imela nekaj manj kot pol milijona prebivalcev. Najmanjša bi bila Zasavska pokrajina s slabimi 45.600 prebivalci. Po pričakovanjih je ekonomsko najmočnejša spet Osrednjeslovenska, saj je BDP na prebivalca skoraj 143-odstoten glede na povprečje, ki je 100. Najšibkejša bo Pomurje, ki doseže le 69-odstoten povprečni slovenski BDP.

M. K.

Nytt labb ska återskapa evolutionen

6 LUM NR 3 | 2007

BIOLOGI. Går det att återskapa evolutionära förlopp i laboratoriet? Det är vad en grupp biologer vid LU vill göra med hjälp av en anläggning för experimentell evolution. Vetenskapsrådet stöder projektet med 2,9 miljoner kronor. Nu förbereds en ombyggnad av ett laboratium i Biologihuset.

Anläggningen består av tolv fermentatorer där man kan kontrollera olika miljöfaktorer som t.ex. temperatur och syrehalt. De Det är mikroorganismer som ska studeras – i första hand jästsvampar men också andra svampar och alger. Man kan även undersöka hur organismer klarar sig i konkurrens med andra typer av organismer. Bakom an söknan står en grupp ekologer ihop med professor **Jure Piskur** vid Institutionen för cell- och organismbiologi.

– När det gäller stora djur har vi ju tillgång till fossil som vittnar om evolutionära förändringar som pågått i miljontals år. Men när det gäller mikroorganismer vet vi mycket lite om deras förflutna. Kan vi i laboratoriet ”skapa” en jäst som kan göra samma saker som moderna jäststammar? Kan vi göra vad naturen gjort genom att utgå från ”primitiva” jäststammar, dvs. jäst som inte kan användas för jäsning och som inte kan producera öl, vin eller bioetanol?

Poängen med att använda mikroorganismer är förstas den snabba omsättningen av generationer. Resultaten kan också ha bärring på vår bild av hur växter och djur utvecklats. Om man inte lyckas efterlikna naturen kan det visa sig att det finns miljö faktorer vars betydelse vi ännu inte förstått. Det kan också visa sig att evolutionen kan välja olika vägar för att nå samma mål. I förlängningen kan dessa grundvetenskapliga experiment också ge tillämpad kunskap i form av bättre metoder för jäsning och produktion av vin, öl och bioetanol.

Forskarna hoppas ha anläggningen installerad någon gång i slutet av 2007.

GÖRAN FRANKEL

Francozi Pahorja sprejeli med viteze umetnosti

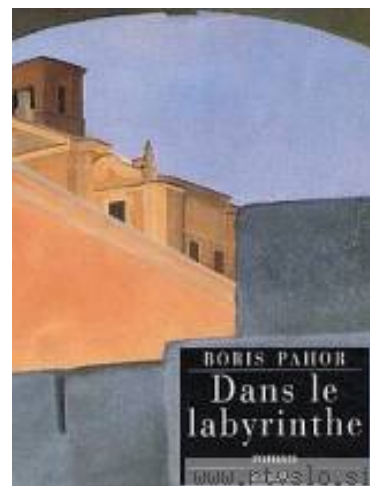

Visoko priznanje tržaškemu pisatelju Zamejski Slovenec in pisatelj Boris Pahor je bil sprejet v red legije časti - najvišje civilno priznanje, ki ga lahko podeli francoski predsednik.

"Ne glede na mojo osebo se za to priznanje zahvaljujem, saj je za vso našo narodnostno skupnost dokaz uveljavitve ravni naše književnosti, naše kulture, posebno v samem tržaškem mestu," je v petek po poročanju Primorskega dnevnika dejal Pahor, ki ga je že lani francoski minister za kulturo imenoval za viteza umetnosti in kulture.

Pisana družina

Odlikovanje legije časti (Legion d'honneur) je ustanovil Napoleon Bonaparte 19. maja 1802 in je kot najvišje zamenjalo vsa dotedanja odlikovanja. Viteški red predsednik dodeli na predlog vlade; namenjen je tako francoskim državljanom kot tudi tujcem za njihove izjemne dosežke v vojaški in civilni karieri. Velikokrat priznanje podelijo tudi igralcem, državnim uslužbencem in športnikom; seznam prejemnikov tako zajema zelo široko paleto (na njem so na primer tudi Winston Churchill, Jean Cocteau, Harold Pinter in Clint Eastwood). *Foto: Amazon.fr*

Glas tržaških slovencev v primežu vojne

Boris Pahor se je rodil v Trstu leta 1913; danes velja za enega najpomembnejših slovenskih pisateljev, ki ga še posebej Francozi pogosto omenjajo kot enega izmed kandidatov za Nobelovo nagrado za literaturo. Piše predvsem na podlagi svojih osebnih izkušenj, ki sta jih zaznamovala italijanski fašizem in druga svetovna vojna, hkrati pa se ne izogiba političnim razmišljanjem, v katerih osrednjo vlogo igra slovenska manjšina v Italiji. Leta 1920 je bil priča požigu slovenskega Narodnega doma v Trstu, ki so ga izvedli italijanski fašisti, kot Tržačan pa tudi drugim zločinom, ki so bili storjeni nad v takratni Italiji živečim slovenskim prebivalstvom.

Obsežen opus

Njegov pisateljski opus obsega prek trideset del, številna med njimi so bila prevedena v francoščino, nemščino, srbohrvaščino, madžarščino, angleščino, španščino, italijanščino, katalonščino in finščino. Najbolj znan je roman Nekropola, pripoved o pisateljevem življenju v taborišču Natzweiler-Struthof, pa tudi Mesto v zalivu (1955), Parnik trobi nji (1964), V Labirintu (1984) in novele Kres v pristanu (1959). Leta 1992 je za svoje delo dobil tudi Prešernovo nagrado.

Boris Pahor je znal pri obravnavi dramatičnih in usodnih dogajanj v prvi polovici 20. stoletja na poseben način povezati slovensko nacionalno vprašanje s problemom ogrožene človekove identitete. Številna Pahorjeva dela so bila prevedena tudi v francoščino - tudi sklepni del slovite 'tržaške trilogije', V labirintu.

Sova pretakala denar v Webs mimo zakona ?

Podbregar zadovoljen zaradi nadzora računskega sodišča
Slovenija, 24. maj 2007 16:10, Ljubljana - RTV SLO

Družba Webs naj bi iz posebnega fonda Sove prejela skoraj 11 milijonov SIT. Vlada je vse nekdanje direktorje agencije odvezala molčečnosti.

Delovna skupina je vladi v potrditev med drugim podala sklep o nedokumentirani porabi t. i. črnega fonda s strani Sove, nepooblaščen ustanovitev podjetja, njegovo vzdrževanje in nezavarovanje sredstev Foto: RTV SLO

Po besedah vodje vladne skupine za oceno dela Sove, ministra Lovra Šturma je bila omenjenemu podjetju med junijem 2004 in julijem 2005 namenjena polovica letnih sredstev posebnega sklada, sredstva za njegovo ustanovitev in delovanje pa naj bi bila posredovana brez

odobritve, a z vedenjem takratnega direktorja Sove, Iztoka Podbregarja.

Na ta način si je agencija želela zagotoviti direkten dostop do informacijske hrbtenice pod legendo podjetja, ki naj bi se ukvarjalo s telekomunikacijskimi storitvami. Agencija je načrtovala, da si s tem zagotovi komunikacijsko neodvisen dostop do spleta in s tem povezane dostope do posameznih servisov, ki so vsebina internetne ponudbe, še med drugim piše v poročilu. "Iz predloženih podatkov delovna skupina ne more ugotoviti nikakršnih dejavnosti agencije prek podjetja Webs. Nasprotno, po podatkih agencije le-ta ni uporabljala dejavnosti podjetja Webs d.o.o. za opravljanje svojih zakonitih nalog," je zapisano v besedilu poročila.

Vladi je bil v potrditev zato predlagan sklep, da je Slovenska obveščevalno varnostna agencija brez zakonite podlage izpeljala ustanovitev zasebnega podjetja v Republiki Sloveniji in da podjetje opravlja dejavnost, ki nima zakonite podlage v Zakonu o Slovenski obveščevalno varnostni agenciji. Odveza molčečnosti za nekdanje direktorje Slovenske varnostno-obveščevalne agencije pa se sicer nanaša zgolj na njihovo sodelovanje s Šturmovo komisijo.

Na tnalu Iztok Podbregar

Vladna delovna skupina naj bi ugotovila tudi nedokumentirano rabo neproračunskega dela posebnega sklada, t. i. črnega fonda. Med pregledom poslovanja agencije z omenjenimi sredstvi in na podlagi uradno pridobljenih dokumentov, ki jih je delovni skupini posredovala agencija, je delovna skupina naletela na deset izplačil v obdobju med 31. 07. 2005 in 28. 09. 2006, ki so bila realizirana v skupni vrednosti 7.700 evrov in 464.000 tolarjev. Prejemnik teh sredstev naj bi bil tedanji direktor agencije, je zapisano.

Podbregar: Vesel sem, da bo poslovanje preverilo računsko sodišče

Slednji je v odzivu ponovil, da je vladna komisija posegla v operativno delovanje Sove, in poudaril, da je v času vodenja Sove deloval zakonito in odgovorno. Takšna koncentracija nadzora - nad Sovo ta čas bdijo parlamentarna in vladna komisija, računsko sodišče pa je napovedalo revizijo agencijinega poslovanja - ima lahko resne posledice za nacionalno varnost, opozarja Podbregar, obenem pa je izrazil zadovoljstvo, da bo poslovanje poglobljeno pogledalo tudi računsko sodišče. Podbregar je zavrnil tudi izjave premierja Janše, da naj bi agencija v času njegovega direktorovanja prisluškovala državljanom. Dodal je, da bo v času sodelovanja z

vladno komisijo, ki ga je odvezala molčečnosti - ko bo prejel pisno potrditev odveze - zaradi grožnje nacionalni varnosti v izjavah za javnost bolj skop. Ugotovitev v zvezi z družbo Webs ni želel komentirati. Tretje vmesno poročilo skupine je bilo na vladi sprejeto, posredovano pa vrhovnemu državnemu tožilstvu v proučitev o morebitni individualni kazenski odgovornosti.

Prispevek posredoval Peter Bernardi

Dnevni XXasopis, 24.05.2007

Spomin na proces proti četverici

Srečanje Janše, Borštnerja, Tasiča in Zavrla
Slovenija, 31. maj 2007 15:56 Ljubljana - RTV SLO

Ob 19. obletnici procesa proti četverici so se na dvorišču Nove revije zbrali Janez Janša, Ivan Borštner, David Tasič in Franci Zavrl.

Afera JBTZ je pomembno vplivala na politično dogajanje v drugi polovici 80. let. 31. maja 1988 so uslužbenci državne varnosti pripravili takratnega sodelavca Mladine Janeza Janšo, nekaj dni zatem pa še ostale člane znamenite četverice.

Sojenje četverici je spremljala ustanovitev Bavčarjevega odbora, ki je z organizacijo množičnih protestov na Roški ulici v Ljubljani pospešil prizadevanja za demokratizacijo in spoštovanje človekovih pravic. Janša je tudi na letošnjem srečanju spomnil, da je imel proces izjemen simbolični pomen za procese osamosvajanja Slovenije.

Spregovoril pa je tudi o dogajanju v Sovi. Po njegovih besedah bi lahko informacije o novoodkritih tajnih prostorih Sove pri Telekomu v medije prišle le s strani vodilnih članov Sove ali katerega izmed članov pristojnega parlamentarnega odbora.

Prispevek posredoval Peter Bernardi

Så många omkommer i trafiken per 100 000 invånare i Europa:

Grekland: 15,9
Polen: 14,3
Belgien: 13,0
Slovenien: 12,9
Ungern: 12,7
Tjeckien: 12,6
Portugal: 11,8
Slovakien: 11,3
Luxemburg: 11,1
Spanien: 10,3
Italien: 9,7
Österrike: 9,3
Frankrike: 8,8

Irland: 8,4
Finland: 7,2
Tyskland: 6,5
Island: 6,5
Danmark: 6,1
Storbritannien:
5,6
Schweiz: 5,5
Sverige: 4,9
Norge: 4,9
Nederländerna:
4,6

Källa:
Statens Vegvesen,
Norge
Ur:
Svenska Dagbladet idag

Hälsningar
Brane
Kalcevic

Nya regler som omedelbart skall användas i all vår skriftliga kommunikation:

I internet- och e-post-sammanhang har vi fått vänja oss vid att bokstäverna å, ä och ö inte kan användas. SSM, Svenska SpråkMyndigheten har som en konsekvens av detta beslutat att avskaffa dessa bokstäver helt. De anses överflödiga i ett kommande mer internationaliserat samhälle.

Redan till nyår ersätts både å och ä av a. Vid påföljande halvårskifte ersätts ö med o. Vidare tas versalerna bort. de förekommer ju inte i e-postadresser, varför skulle vi då använda dem i andra sammanhang? antalet tecken minskas rejält.

rensningen har givit svenska språkmyndigheten blodad tand. man har foreslagit fler fornyelser i stavningen för att underlätta internationell kommunikation.

fenomenet med en bokstav, c, som kan uttalas på två olika sätt, önskar man utnyttja till fullo genom att helt ersätta både k och s med c.

stavningen med dubbla konsonanter efter kortvokaljud utgår också. det är också onödigt att skriva ut samma bokstav två gånger efter varandra.

har upptäckt ett särskilt problem med bokstaven x. det övergår till att stavas cc, men med hänvisning till ovanstående regel om dubbelkonsonant blir det sammandraget till enkelt c.

vidare önskar sje-ljudet till bevaras för många. det önskas i alla sina stavingar av z, som ju används väldigt ofta i vårt språk idag.

önskas också önska stavingar av j-ljudet (lj, gj, hj...) av j.

på samma sätt används q mer frekvent genom att skrivas ng.

man överväger att ta bort h, som ändå nästan inte hör, samt att ta bort både i och j-ljudet med j, de åter ju ändå ljca.

cyfftet är, papestarn cvenca cpracmyndjgeten, at verca för oad förctaelce mellan manjzor.

man kan få förståelse för språkförändringarna. allt blir ju mer och mer internationellt. man måste ju försöka gå med i svagarna.

Ha det gott!

Dora

NAPAČNO

Papež, kardinal in kritik krščanske cerkve so umrli istega dne in se vsi trije znašli pri Svetem Petru. Ta jim je povedal, da bodo morali opraviti razgovor s predsedstvom nebeške uprave, preden bodo sprejeti v nebesa. Prvi je vstopil papež. Pogovoriti se je moral z nebeškimi predsedstvom, ki so ga sestavljali Bog, Jezus in Sveti Duh. Vrnili se je čez dve uri in ostala dva sta ga vprašala:

"Kako je bilo?"

"No, ja, nekaj sem na Zemlji naredil narobe. Še enkrat moram na Zemljo in popraviti svojo napako!" je rekel papež in že izginil.

Drugi je vstopil kardinal. Pri nebeškem predsedstvu se je zadržal štiri ure, nato pa prišel ven in povedal:

"Nekaj sem na Zemlji naredil narobe, zato se vračam na Zemljo, da bom popravil svojo napako!" in že je izginil.

Tretji je vstopil kritik krščanske cerkve. Šest ur so bila vrata zaprta, nato pa je ven prišel Jezus in rekel Svetemu Petru:

"Na Zemlji sem naredil nekaj narobe. Vračam se tja, da popravim svojo napako!"

-stina

Iz weba, 2007

Fotoreportaža - 45-let Slovenske Katoliške Misije na Švedskem (1962-2007)

VADSTENA – 34. Vseslovensko srečanje

Fotografije:
*Lars Nilsson, Augustina
Budja, Zvonko Bencek,
Olga Budja, Danni
Stražar, Zvone Podvinski,
Janez Stražar*

Na samostanskem vrtu so romarje pogostile sestre z izdatno juho

**Srečanje s starimi
in novimi znanci,
nekatero pa smo
pogrešali...**

Mašni obred je vodil škof dr. Peter Štumpf, somaševali so: Damjan Ratajc, Jože Drolc in Zvone Podvinski

Cerkev je bila nabito polna

Na orglah: Nina Štalekar

Sledi procesija k slovenski lipi (1998 --)

**Iz grl so zvenele lepe slovenske
majniške pesmi Mariji: *Spet
kliče nas venčani maj...***

**Vadstena se je odela v zelenje in cvetje, slovenski romarji so uživali ob krasotah narave
Pot je vodila v bližnji park k *slovenski lipi* (posajeni 1998)...**

Lipa zelenela je, tam v dišečem gaju...

Nato smo nestrpno čakali na kulturni program...

Kmalu smo si postregli z dobrotami, ki so jih pripravili člani pastoralnega sveta katoliške misije...

Pogovori so tekli med znanci in tudi nova znanstva smo navezali...

Nastopi in pozdravni govori, čestitke, zahvale...

Foto: 1) Pevski zbor PLANIKA, Malmö; 2) Sestre BUDJA, Landskrona; 3) Miloš Geron ob spremljavi harmonike Janeza Goršič, gosta s Slovenije ter 4) in 5) presenečenje dneva – glasbena skupina Tri generacije, Göteborg

Uradni in manj uradni del (po)govorov

Takole proti večeru pa so predvsem otroci postajali utrujeni.... Vendar bodo spet poromali v Vadsteno!

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige PG - 721877 - 9

Box 237, 261 23 LANDSKRONA
Telefax: 0457-771 85 / 031-52 82 96

Predsednik/Ordför: Ciril M Stopar, Tajnik/Sekr: Marjana Ratajc

KK SLOVENIJA

c/o Rudolf Uršič
Norregata 9, 633 46 Eskilstuna
Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49

IVAN CANKAR

N Långgatan 93
330 30 Smålandsstenar
Preds.: Branko Jenko, 0371-303 15

SD SIMON GREGORČIČ

Scheelegatan 7
731 32 Köping
Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44

KD SLOVENIJA

Vallmovägen 10
293 34 Olofström
Preds.: Ciril M. Stopar, 0457-771 85

SLOVENSKI DOM

Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Preds.: Jože Zupančič, 031-98 19 37

SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO

c/o Barač, Pårarpsv 37
256 69 Helsingborg
Preds.: Milka Barač, 042-29 74 92

SLOVENSKA AMBASADA

Styrmansgatan 4
114 54 Stockholm
08-545 65 885/6
Fax 08 662 92 74, e-pošta: vst@gov.si
tomaz.mencin@gov.si
andrej.knaus@gov.si

SKD FRANCE PREŠEREN

Box 5271
402 25 Göteborg
Ladislav Lomšek, 031-46 26 87

SKD PLANIKA

V:a Hindbyvägen 18
214 58 Malmö
Ivanka Franceus, 040-49 43 85

SD LIPA

BOX 649
261 25 Landskrona
Lazukič Andrej, 042-702 69

SLOVENSKO DRUŠTVO V STHLM

BOX 832
101 36 Stockholm
Pavel Zavrel, 08-85 72 59

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

c/o Bencek-Budja, Hantverkarg 50
261 52 Landskrona
A. Budja, 0418-269 26

SLOVENSKA KATOL. MISIJA

Parkgatan 14
411 38 Göteborg
Zvone Podvinski, 031-711 54 21

VELEPOSL. KRALJEVINE ŠVEDSKE

Ajdovščina 4/8
SI - 1000 Ljubljana, Slovenija
(+386) 01-300 02 70